

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Τὸ Ζαγόρι, ἡ ἰδιαίτερη Πατρίδα μας!

Ὁ μικρὸς χώρος, πὸν περικλείει μιὰν ἀπεραντοσύνη!

Ὅ,τι εἴμαστε σήμερα, ἐκεῖ ἀνθίσε καὶ μοσχοδόλησε. Κι' ὅτι μᾶς κληροδοτήθηκε ἀπὸ τοὺς πρόγονους, ἐκεῖ, στὸ ἀνοιχτὸ βιβλίο τῆς ζωῆς, γράφτηκε κι' ἔμεινε σὰν παράδοση καὶ σὰν καταβολή.

Τίποτε δὲν μπορεῖ ν' ἀποδώσει τὸ μυστήριο πὸν τελετουργεῖται ἐκεῖ. Καὶ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ περιγράψει τὴ δίψα τῆς ψυχῆς πὸν νοσταλγεῖ καὶ ἐπιποθεῖ, σὰν ἡ διψῶσα ἔλαφος, τὶς πηγὲς τῶν ὑδάτων, αὐτὰ πὸν ἄρδευσαν τὸ βάθος τῆς, ὅταν στὸν χώρο τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας ἀποχτοῦσε συνείδηση τῆς ὑπαρξῆς τῆς!

Κι' ὕστερα εἶναι ἐκεῖ, σὲ κάθε χωριὸ τοῦ Ζαγοριοῦ, θαμμένοι καὶ μᾶς καρτεροῦν ὅλοι ἐκεῖνοι μὲ τοὺς ὁποίους συνδέσαμε τὴ ζωὴ μας. Οἱ γονεῖς, ὁ δάσκαλος, ὁ παπᾶς, ὁ γείτονας κι' ὁ φίλος ὅσοι στάθηκαν ὁδηγοὶ καὶ συνοδοιπόροι μας. Κι' ὅχι μόνο οἱ ἀνθρώποι. Εἶναι ἐκεῖ καὶ μᾶς περιμένουν καὶ ὅσα δημιουργήσαν οἱ πρόγονοι, πὸν στέκουν μάρτυρες μιᾶς ζωῆς μεστής ἀπὸ ἀγῶνες κάθε εἶδους, προθέσεις καὶ ὄνειρα, φαντασία καὶ πόθους... Οἱ ἐκκλησιᾶς καὶ τὰ καμπαναριά, οἱ πλατεῖες καὶ τὰ γκαλντερίμια, τ' ἀρχοντικά κι' οἱ ταπεινὲς καλύβες, τὰ ξωκλήσια καὶ τὰ εἰκονοστάσια, οἱ θρύες καὶ τὰ γεφύρια, κι' ὅ,τι ἀκόμα, μικρὸ ἢ μεγάλον, ὀρθώσε ἡ φιλοκαλία, ἡ τέχνη καὶ τὸ μεράκι τῶν προγόνων, καὶ κοντὰ σ' αὐτὰ ὅλα, ὅσα συνθέτουν τὸ φυσικὸ περιβάλλον, θὰ μᾶς κρατοῦν ἀρρηκτὰ δεμένους μὲ τὴν ἀτμόσφαιρά του. Πόσες μνῆμες δὲ ξυπνάει ἡ θύμησή τους! Καὶ πάντοτε θὰ μᾶς τυραννάει ἡ νοσταλγία τῶν παιδικῶν διωμάτων, πὸν ἔχουν ζυμωθεῖ μὲ τ' ὄνομά τους!

Τὸ Ζαγόρι, ἡ ἰδιαίτερη Πατρίδα μας!

Κάποτε ἔσφυζε ἀπὸ ζωὴ, γεμάτο σφρίγος καὶ δύναμη. Βούιζε σὰν κυνέλη ἀπὸ τὴ δράση τῶν ἀνθρώπων, πὸν σήμερα ἔχουν σκορπιστεῖ στὰ πέρατα τῆς γῆς. Ἀνώνυμοι δημιουργοὶ οἱ περισσότεροι, μέσα στὸ ἀχανὲς πλῆθος, πᾶνε νὰ τὸ λησμονήσουν. Χρέος ἱερὸ νὰ τοὺς βοηθήσουμε νὰ μὴν ἀπαρνηθοῦν τὴν καταγωγὴ τους. Νὰ μὴν ξεκοποῦν ἀπὸ τὶς ρίζες τους. Νὰ μὴν ἀδιαφορήσουν γιὰ τὴν ἱστορία καὶ τὴν παράδοσή του. Τὸ Ζαγόρι, πὸν κλαίει σήμερα γιὰ τὴν ἐγκατάλειψη καὶ τὴν ἐρήμωση, στάθηκε κάποτε περήφανα στὴ μέση τῆς ἱστορίας κι' ἔγραψε, μὲ τὴ δράση τῶν παιδιῶν του, πολλὲς ἀπὸ τὶς καλλίτερες σελίδες τῆς.

Αὐτὸ τὸ χρέος ἐκπλήρωσε ὁ λαμπρὸς «Πολιτιστικὸς Σὺλλογος Ἀσπραγγέλων», μὲ τὴν ἐκθεση Βιβλίου πὸν ὀργάνωσε 10 ὡς 17 Αὐγούστου, στὸ χωριὸ του.

Ξεκίνησε μὲ ωραίες ιδέες, πὸν ἄρχισε κι' ὅλας νὰ τὶς πραγματοποιεῖ, παρόλο πὸν εἶναι νεοσύστατος. Εἶχε τὴν τύχη πραγματοποιεῖ, παρόλο πὸν εἶναι νεοσύστατος. Εἶχε τὴν τύχη νὰ εἶναι κοντὰ τοὺς ὁ παλιὸς δάσκαλός τους κ. Φρίξος Τζιόβας, πὸν ἀγωνίστηκε νὰ πείσει ὅλους πὸς ἡ ἱστορία καὶ οἱ πρόγονοι τιμῶνται μὲ ἔργα, ἀντάξια ἐκείνων πὸν αὐτοὶ πραγματο-

ποίησαν καὶ πὸς οἱ σκοποὶ θὰ μένουν πάντα θεωρητικὲς ἐκφράσεις χωρὶς ἀξία, ἀν ὅλοι δὲν ἐργαστοῦν μὲ πίστη καὶ ἀπόφαση νὰ ὁλοκληρώσουν τὶς προσπάθειες πὸν ἀναλαμβάνουν. Καὶ τὸ πέτυχε. Δραστηριοποίησε ὅλα τὰ μέλη του κι' ἔτσι ἔγινε κατορθωτὸ νὰ ὁργανωθεῖ ἡ ἐκθεση τοῦ Ζαγορίσιου Βιβλίου καὶ παράλληλα ἡ ἐκθεση τῆς χλωρίδας τοῦ Ζαγοριοῦ ἄλλου ἐκλεκτοῦ Ζαγορίσιου, δάσκαλου καὶ συγγραφέα, τοῦ κ. Κώστα Λαζαρίδη.

Νά τες, λοιπόν, συγκεντρωμένες σ' αὐτὴ τὴν ἐκθεση, πολλὲς ἀπ' τὶς καλλίτερες σελίδες τῆς ἱστορίας τοῦ Ζαγοριοῦ. Γι' αὐτὸ, πρέπει νὰ τὸ πούμε: Τὸ Ζαγόρι γέννησε παλληκάρια πὸν ἔχυσαν τὸ αἷμα τους γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδας καὶ τίμησαν τὴν καταγωγὴ τους. Γαλούχησε καλλιτέχνες πὸν ἔγιναν ξακουστοὶ σ' ὅλα τὰ Βαλκάνια. Ἐδωσε στὸ ἔθνος Εὐεργέτες, πὸν μποροῦν νὰ καταταγοῦν ἀνάμεσα στὰ πρῶτα ὀνόματα τῆς Ἑπαιρωτικῆς εὐπορίας. Σώρευσεν πλοῦτο, μὲ τὸν ὁποῖον ὀρθώθηκαν τὰ λαμπρὰ ἀρχιτεκτονήματα, πὸν ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι στολίδι καὶ καμάρι του. Μὰ πάνω ἀπ' ὅλα τὸ Ζαγόρι διακιοῦται νὰ περηφανεύεται γιὰ τὴν πνευματικὴ προσφορὰ τῶν τέκνων του. Γι' αὐτὴ τὴν ἀνεπανάληπτη πνευματικὴ προσφορὰ, ἔργο τῶν εὐαίσθητων ψυχῶν καὶ τῆς βαθειᾶς καλλιέργειας τοῦ πνεύματος, σ' ὅλους τοὺς τομεῖς πὸν αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἐκφραστεῖ, προσφορὰ ἡ ὁποία συνεχίζεται ὡς τὶς μέρες μας. Δάσκαλοι, ἐπώνυμοι καὶ ἀνώνυμοι, δάσκαλοι μεγάλοι, τοῦ Γένους, λογοτέχνες καὶ ἐπιστήμονες, κάλυψαν μὲ τὸ ἔργο τους καὶ ἄρδευαν μεγάλες ἐκτάσεις τῆς ἱστορίας τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ. Κι' αὐτὲς κάρπισαν καὶ χάρισαν στὸ ἔθνος τὴν πνευματικὴν του ταυτότητα.

Αὐτὴ τὴν προσφορὰ τιμᾶει ἡ Ἐκθεση. Χρέος ὅλων τῶν Ζαγορίσιων νὰ ἀνταποκριθοῦν στὸ κάλεσμα τοῦ Πολιτιστικοῦ Σὺλλογου Ἀσπραγγέλων γιὰ τὴν ἐπαινασυνῶση τῶν δεσμῶν μὲ τὴν ἰδιαίτερη πατρίδα τους. Τὸ Ζαγόρι ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴ μνήμη μας κι' ἀπὸ τὸ ἄρωμα τῆς νοσταλγίας μας γιὰ νὰ σταθεῖ ὀρθὸ στὸς δύσκολους καιροὺς πὸν περνᾶμε. Ἡ ἐφημερίδα μας, ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς, ἔκαμε ὅ,τι μποροῦσε γιὰ νὰ βοηθήσει τὴν ἀξίεσταινη προσπάθεια. Μὲ τὴν ἐργασία τοῦ κ. Φρ. Τζιόβα, πὸν μπορεῖ νὰ διπλωθεῖ σὲ βιβλίο —θὰ ἀκολουθήσουν κι' ἄλλες τέτοιες ἐκδοτικὲς ἐξορμήσεις—, ἔχουν στὰ χέρια τους ἓνα ἐξαίρετο κείμενο πὸν θὰ τοὺς βοηθήσει νὰ συνειδητοποιήσουν τί ἦταν καὶ τί εἶναι τὸ Πνευματικὸ Ζαγόρι, ἡ πολυτιμότερη καταβολὴ τῆς Ζαγορίσιας ἱστορίας.

Τὸ Ζαγόρι, ἡ ἰδιαίτερη Πατρίδα μας!

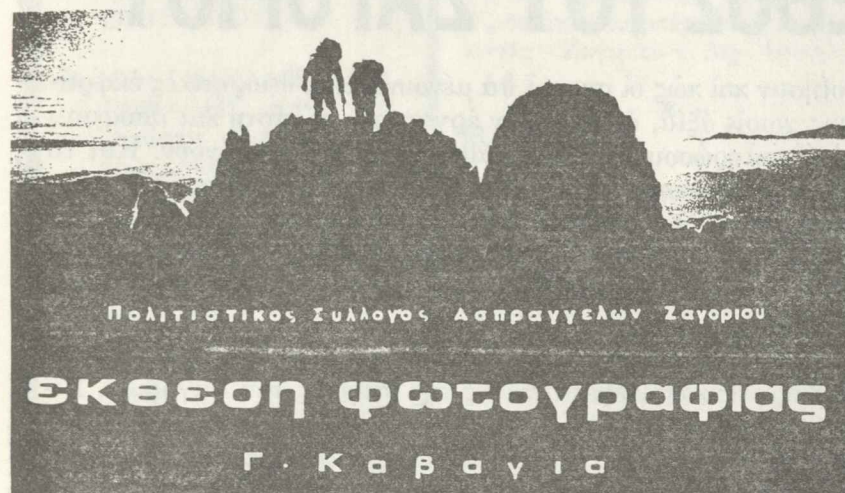
Θάταν κἀτάρα Θεοῦ, ἀλλὰ εὐδύνῃ δικὴ μας ἀν μὲ τὴν ἀδιαφορίαν μας γινόμαστε συνεργοὶ νὰ καταστραφεῖ αὐτὸ τὸ πολύτιμον κῦρταρο τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς.

Εἶναι κάτι πὸν κανεὶς Ζαγορίσιος δὲν θὰ μπορούσε νὰ διαανοηθεῖ....

Η ΣΤΗΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ευθεδεις Βιβλίου, Χλωρίδας, Φωτογραφίας στους Ασπραγγέλους

Στους Ασπραγγέλους του Ζαγορίου έγιναν στις 10 Αυγούστου τὰ εγκαίνια τριών εκθέσεων, που για την οργάνωσή τους χρειάστηκε πολύμηνη προσπάθεια, κόποι και οικονομικές θυσίες όχι ευκαταφρόνητες. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν φροντίδων που καταβλήθηκαν φάνηκε ἀπὸ τὴν ὅλην οργάνωσιν καὶ τὴν ἐπιτυχία τῶν ἐκδηλώσεων.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Γ. ΚΑΒΑΛΙΑ

Τὰ εγκαίνια τῶν τριῶν ἐκθέσεων ἐγίναν στίς 11 τὴν πρωΐ τῆς Κυριακῆς. Στάσις πρῶτῃ ἀπὸ τῆς Γιάννινα καὶ τὰ γύρω χωριά, μαζὶ μ' ὅλους τοὺς Ασπραγγελλίτες παραβρέθηκε. Ἦταν ἐκεῖ καὶ ὁ σεβασμιώτατος κ. Θεόκλητος, πού λίγο πρὶν εἶχε χοροστατήσει στὴν λειτουργία. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πλάτανο, μετ' ἐκδήλῃ τὴν ἀνακοίνωσιν ἀπὸ τὴν αἴσθησιν τῆς ὁρατοῦς πού ἐξασφάλισε τὸ πολυτίμη δέντρο, αἱ ἐπισκέπτες ἐνημερώθηκαν γιὰ τὴν δραστηριότητα τοῦ Πολιτιστικοῦ Συλλόγου Ασπραγγέλων καὶ γιὰ τὸ περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων ἀπὸ τὸ δάσκαλο κ. Κώστα Καραγιάννη, πὺ δὲν παρέλειψε νὰ ἀπονεύμῃ τὴν εὐχαριστίαν στοὺς ἀνταγωνιστὰς τῶν δραστηριοτήτων πού ἀναπτύχθηκαν καὶ ἀκόμα σ' ὅσους βοήθησαν τὴν προσπάθειά τους. Τὴν ἐκθέσιν ἐγκαίνιασε ὁ Δεῖς κ. Θεόκλητος, ἀπὸ πρῶτα μὲ σύντομο καὶ πυκνὸ λόγον, προσδιόρισε τοὺς στόχους στοὺς ὁποίους πρέπει ν' ἀποδίδουν οἱ πολιτιστικὲς δραστηριότητες γιὰ νὰ ἐντάξουν τὴν παράδοσιν στὴν λειτουργικότητα τῆς σύγχρονης ζωῆς, ἔτσι ὥστε νὰ γίνῃ κινεῖσα δύναμις καὶ ὄχι ἀδρανὲς στοιχεῖο.

Ἡ ἐκθεσὶς Βιβλίου παρουσιάζει τὸν πνευματικὸν θησαυρὸ τοῦ Ζαγορίου, ὅν καὶ περισσότερον αἰώνων. Μισοξεχασμένοι, καὶ ὅχι σπὰ να λησμονημένοι, ὁ θησαυρὸς αὐτός, ἐρχεται νὰ ὑπενημιώσει μὲ τὴν ἐκατοντάδες τῶν βιβλίων τῶν 140 περίπου Ζαγοριῶν συγγραφέων, ὅτι τὸ Ζαγόρι ἀποτελεῖ μὴ σπάνια περίπτωση στὸ χωρὸ τῆς νεώτερης ἱστορίας μας. Χρειάζεται καὶ ἡ ἀναδίφηση βιβλίων καὶ ἐγκυκλοπαιδίων, ἡ ἐπίσκεψιν βιβλιοθηκῶν, τῆς πόλης καὶ τοῦ κέντρου,

ἡ συγκέντρωσιν καὶ διασταύρωσιν πληροφοριῶν, ἡ ἀνίχνευσιν γιὰ τὴν ἐπισήμανσιν κάθε στοιχείου πού θὰ μπορούσε νὰ βοηθήσῃ, ἡ ἀλληλογραφία μὲ πολλοὺς, στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικόν.

Χρειάστηκε χρόνος καὶ κόπος πολλὸς γιὰ νὰ ἐνταχθῶν σὲ οργανωτικὰ πλαίσια, πού παρέχουν στὸν ἐπισκέπτη τὴ δυνατότητα νὰ

γνωρίσῃ τοὺς πνευματικοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπιστήμονες τοῦ Ζαγορίου, καὶ νὰ ἐπιχειρήσῃ, ἀν τὸ θέλει, ἐνδύτερη μελέτη τοῦ φαινομένου.

Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἡ ἐφημερίδα «Τὸ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» πρόσφερε μὴ καλίσθησιν ἐκδοσὶν, 80 σελίδων, πού ἔχει τὸν τίτλο: «Κατάλογος συγγραφέων τῆς περιοχῆς Ζαγορίου», μὲ πολλὴ φροντίδα συνταχμένη.

Τὴν ἰδέαν τῆς ἐκθέσεως συνέλαβε, καὶ πολὺ κόπον κατέβαλε γιὰ νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ ὁ ἐκπαιδευτικὸς καὶ λογοτέχνης κ. Φρίξος Τζιόβας, πού μετέδωκε τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν πίστην του πρῶτα στὸ Σύλλογον, καὶ ὕστερα σ' ὅλο τὸ χωριὸ. Ὁ ἴδιος κατάρτισε καὶ τὸν «Κατάλογον συγγραφέων», καὶ πού ξεφεύγει ἀπὸ τὴν συνηθισμένη ἐκδόσιν καὶ θὰ μείνῃ ἡ ἐντυπὴ μαρτυρία αὐτῆς τῆς πρωτοβουλίας.

Ἡ δευτέρη ἐκθεσὶς καλύπτει ἄλλα ἐνδιαφέροντα. Συγκροτεῖται ἀπὸ μέρος τῆς συλλογῆς φωτῶν τῆς χλωρίδας τοῦ Κουκουλίου καὶ τῆς χαράδρας τοῦ Βίκου, πού ἔχει καταρτίσει ὁ ἐκπαιδευτικὸς καὶ λαογράφος κ. Κώστας Λαζαρίδης, ἀποκαλύπτοντας ἔτσι μὴ ἀλλῇ πλευρᾷ τοῦ πολυπλευροῦ ταλέντου του. Γιὰ τοὺς ἀνιδεῖους ἐπισκέπτες καὶ τέτοιοι εἶναι οἱ περισσότεροι, ἡ ἐκθεσὶς ἀποτελεῖ μὴ πρῶτη μὴνισιν σὲ χώρους πού προσθέτουν μὴ νὰ διάστασιν στὸ φυσικὸ περιβάλλον τοῦ Ζαγορίου, τὸ σὺν πλούσιον σὲ θησαυροὺς πού δὲν τοὺς ὑποπευδόμεστε.

Στὴν τρίτη ἐκθεσιν, πού μοιράζεται τὸν ἐκτενέστερον χωρὸν μὲ τὴν πρώτην, ὑπάρχει ἀποτυπωμένη, σὲ μὴ σειρὰ 25 φωτογραφιῶν, ἡ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ

Τὸ «ἀντάμωμα» τῶν Σαραυατοάνων,

λεπτὴ εὐαισθησία τοῦ Ασπραγγελλίτη καλλιτέχνη Γεωργ. Καθάγια, πού συγκινεῖ. Δὲν εἶναι μὴ συνηθισμένη ἐκθεσὶς φωτογραφίας καὶ ὅς εἶναι ἐγκλωδισμένη στὴν αἴθουσα κυρίου ἐνὸς χωριοῦ.

Ἡ ψυχὴ αὐτῆς τῆς προσπάθειας, ὁ κ. Φρίξος Τζιόβας, στὸν πρόλογον τοῦ «Καταλόγου συγγραφέων», κάνει ὁρισμένες προτάσεις, πού πρέπει νὰ προσεχτοῦν: «Τὸ μὴ σοξεχασμένο θησαυρὸν θελήσαμε νὰ φέρουμε στὴ δημοσίευσιν μὲ τὸν παρόντα κατάλογον - λεξικόν. Γιὰ μὴ στενότερη γνωριμία μὲ ρίζες καὶ φτερά προγονικά γιὰ μεγαλύτερη ἐκτίμησιν τῆς περιοχῆς. Νομίζουμε πὺς τὸ χρέος δὲν πρέπει νὰ σταματήσῃ ἐδῶ, ἀπ' ἐδῶ ν' ἀρχίσῃ. Νὰ κινήθωιν τὰ μεγάλα κληροδοτήματα τοῦ Ζαγορίου καὶ νὰ ἐκδόσων «Ἀνάλεκτα» καὶ «Ἀνθολόγια» ἀπὸ συγγραφῆς τῶν πατέρων μας. Ἰπάρχουν ἐξαιρέτοι ἐπιστήμονες στὸν παρόντα κατάλογον καὶ ἐλπίζουμε νὰ δεχτοῦν τὸ βάρος τῆς ἐπιμέλειας. Ἀκόμα προτείνουμε στὰ κληροδοτήματα νὰ προσδοκῶν τὴν ἐκτύπωσιν λευκώματος μὲ εἰκόνες Ζαγοριῶν ἀγιογράφων, γιὰτὶ καὶ αὐτοὶ εἶναι ἄξιοι μνημοσύνης...»

Ἡ ἐκδήλωση κράτησε τὸ διήμερον 2-3 Αυγούστου καὶ τέλειωσε μ' ἕνα τρικουθερὸ γλέντι.

Ἡ ἐφημερίδα μας λυπάται πὺς δὲν ἔχει περισσότερα στοιχεῖα ἀπ' τὴν ὁμορῇ αὐτῇ γιορτῇ γιὰτὶ κανεῖς δὲν φρόντισε νὰ τὴν ἐνημερώσῃ.

Γάμος στὴν Ἀρίστην μὲ τὰ Ζαγορίσια εἶδη

Στὴ σημερινὴ ἐποχὴ πού ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς πῆρε τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ἐξαλλοσύνην τῶν μέσων ἐπικοινωνίας, οἱ ἄνθρωποι λαχανιάζουν τρέχοντας νὰ προλάβουν καὶ νὰ ζήσουν ὅσο μπορούν πὺς ἔντονα τὴν καλπάζουσα λεγόμενη πρόδο.

Εὐτυχῶς πού κάπου - κάπου ὁρίζονται μερικὲς νοσταλγίαι τῶν ὁρατῶν παραδόσεων γιὰ νὰ μᾶς μεταφέρουν, ἔτσι καὶ γιὰ λίγο, στὰ ὠραία εἶδη μᾶς περασμένης ἐποχῆς, πού ὅλα γίνονταν μὲ φυσικὸ-λογικὸν ρυθμὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι ζούσαν καὶ χαίρονταν ἡσυχὰ καὶ ὠρατὰ τὰ ἱστορικὰ γιὰ τὴ ζωὴ τους γεγονότα ὅπως ἡ δάπτισιν, ὁ γάμος, τὰ πανηγύρια καὶ ὁ θάνατος ἀκόμα. Μὴ τέτοια νοσταλγὸς τῶν περασμένων τελετουργιῶν εἶναι καὶ ἡ κυρία Νιόδη, κόρη τοῦ ἡρώα συνταγματάρχου Χρήστου Ζωϊδῆ, πού ἔπεσε στὸν πόλεμον τοῦ '40 καὶ πού ἡ προτομὴ του στήθηκε στὴ γενέτειρά του Ἀρίστην, ἀπὸ τὴν ἰδίαν. Ἡ κυρία Νιόδη Μπένου ἀθεράπευτη λάρισσα καὶ νοσταλγὸς τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας τῆς, πού γιὰ νὰ τηρήσῃ τὴ μνήμην τοῦ ἀξέχαστου πατέρα τῆς, ἀποφάσισε καὶ ἑτέλεσε στίς 23) 8 τοὺς γάμους τοῦ γιοῦ τῆς Ἀλέξη γιαντροῦ, τὸ ἐπάγγελ-

ΧΑΡ. ΠΕΤΣΚΟΣ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Τὸ παλινδρό Μανοδένδρι ξαναζωντανεύει,,

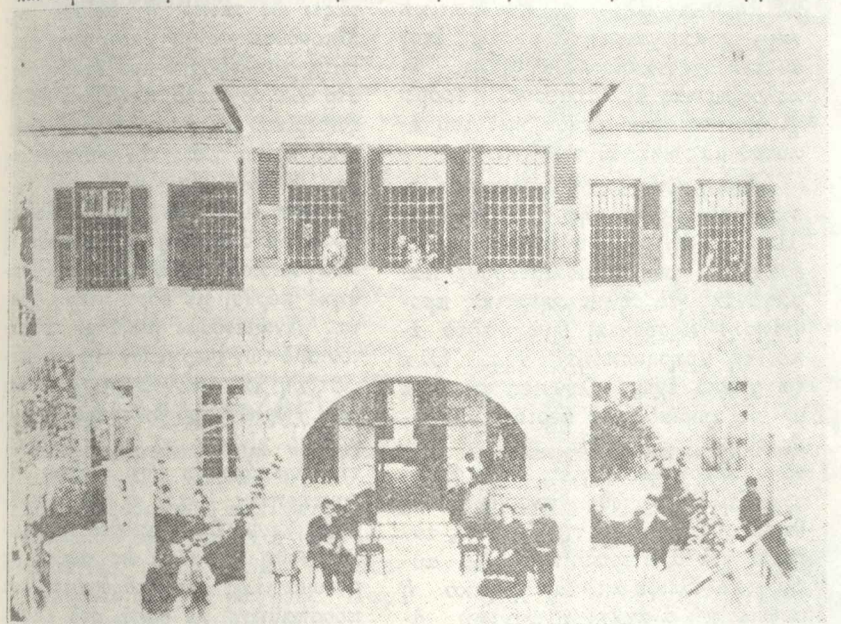
Μὲ τὸν τίτλον αὐτὸ «Ὁ Σύλλογος Μονοδεντριῶν καὶ φίλων τοῦ Βίκου» ὁργανώσε ἀπὸ 6 ἕως 13 Αυγούστου φωτογραφικὴ ἐκθεσὶν καὶ μὴ σειρὰ ἀπὸ ἄλλες πολιτιστικὲς ἐκδηλώσεις στὸ Μονοδένδρι.

150 φωτογραφίες ἀπὸ τὰ οἰκογενειακὰ ἀρχεῖα τῶν χωριανῶν μεμενηνῶθηκαν ἀπὸ τὸν διακεκριμένον φωτογράφον Σπύρον Μελεττῆ καὶ παρουσιάστηκαν σὲ ἐνότητες.

Τὴν προβολὴ ἐχρῶμων διαφανειῶν τοῦ κ. Σ. Μελεττῆ λαογραφικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἡ ἡθοποιὸς καὶ ραψωδὸς Ἀννα Πολυτίμου ἀπήγγειλε τὸ ἴ τῆς Ὀδύσσειας τοῦ Ὀμήρου σὲ μετάφρασιν Ἀρ. Ἐφταλιώτη στὸ προαύλιον τοῦ Ἀγ. - Θανάση.

Τὴν διάλεξιν τοῦ λαογράφου Μάρκου Γκιόλλα μὲ θέμα «Πνευματικὲς ἀξίες τοῦ Λαϊκοῦ Πολιτισμοῦ» μὲ ἐνδιάμεσας ἀπαγγελίες

Τὸ ἀρχοντικὸ ΜΑΝΘΟΥ ΠΑΝΤΑΖΗ στὶς ἀρχές τοῦ αἰῶνα μας

Οἱ πρόγονοι, ἡ γυναῖκα τοῦ Ζαγορίου, γάμοι, πανηγύρια, ξαφένια, οἰκογενειακὰ στιγμιότυπα, ἡ ζωὴ στὰ ξένα κ.α.

Ξαναζωντανεύει ἔτσι στὰ μάτια τῶν ἐκατοντάδων ἐπισκεπτῶν ἡ ζωὴ τοῦ προπολεμικοῦ Μονοδεντρίου.

Ἦταν μὴ ἀξιόλογη προσπάθεια πὺς μπορεῖ νὰ μιμηθεῖ κάθε χωριὸ καὶ σύντομα μάλιστα. Γιὰτὶ ἀργότερα κανεῖς δὲν θὰ ἀναγνωρίσῃ τὰ πρόσωπα στίς παλιὰς φωτογραφίας.

Σὲ ἄλλη αἴθουσα ὁ κ. Σ. Μελεττῆς παρουσίασε 41 φωτογραφίες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα πού ἐντυπωσίασαν καὶ τοὺς εἰδικούς.

Ἀπὸ τὴς ἄλλες ἐκδηλώσεις τοῦ Συλλόγου σημειώνουμε:

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

★ Πήραμε ἀπὸ τὸν συμπατριώτη Λογοτέχνη Χαράλ. Πέτσον ἀπ' τὸ Μεσοδένδρι τὸ νέο του βιβλίο: ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ - Διηγήματα - Νουβέλα. Μὴ ἀκόμα προσφορὰ του στὰ γράμματα.

Στὸ ἐπόμενο φύλλον μας θὰ ἀ-

τοῦ ἡθοποιῶν τοῦ Ἑθν. Θεάτρου Ν. Παπακωνσταντίνου καὶ τῆς Ἀννας Πολυτίμου. Καὶ ἀκολούθως ἡθοποιὸς καὶ χοροὶ στὸ Μεσοχώρι ἀπὸ τὸ Λύκειον Ἑλληνίδων καὶ ἐπικεφαλὴς τὴν πρόεδρόν του κ. Ἀννα Θουμουλιτσάου.

Τὴν ἐκδήλωση ἐτίμησαν ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος καὶ πολλοὶ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων.

Ἡ ἐκδήλωση ἔκλεισε μὲ παράσταση τοῦ ΟΗΘ μὲ τὸ ἔργο τοῦ Α. Σολωμοῦ ὁ «Τελευταῖος Ασπρὸς κόρακας».

Ἀξίζει θερμὰ συγχαρητήρια στὸν πρόεδρον τοῦ Συλλόγου κ. Κ. Πανταζῆ, στὸν ἀεικίνητον Ἀγγελὸ Κίτσο καὶ στοὺς συνεργάτες τους.

σχοληθούμε ἐκτενέστερα.

★ Ὁ κ. Δημ. Σταματέλος - Κρατικὸ Βραβεῖο Λογοτεχνίας - μᾶς ἔστειλε τὸ καινούριον βιβλίου τοῦ «Τὸ λιοντάρὶ τῆς Κλεφτουριάς - Ἀνδρῶτσος ὁ πατέρας τοῦ Ὀδυσσεύς».

Γιὰ τὴ μυθιστορηματικὴ αὐτὴ διηγορία θὰ γράψουμε στὸ ἐπόμενο.

Ἀνοιχτὸ Σχολεῖο Κέντρου Ἐρευνῶν Ζαγορίου

Τὴν Δευτέρα 4 Αυγούστου ἐγίναν τὰ εγκαίνια τοῦ Ἀνοιχτοῦ Σχολείου τοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν στοὺς Κήπους μὲ τὴ συμμετοχὴ μελῶν τοῦ καὶ παραθεριστῶν.

Ὁ ἐπιστημονικὸς Διευτὴς τοῦ Κέντρου κ. Μιχ. Ἀράπογλου διηθῆκε τὴν γιορτὴ καὶ ἀνακοίνωσε τὴς λεπτομέρειες τοῦ προγράμματος.

Τὴν ἐναρξὴ τῶν ἐργασιῶν κήρυξε ὁ Πρόεδρος τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου, συμπατριώτης κ. Σ. Παπαδρανοῦσης, ὁ ὁποῖος μετὰ τῶν ἄλλων τόνισε ὅτι πρέπει νὰ διατηρήσουμε τὰ μουσειακὰ στοιχεῖα (νερόμυλους - νεροπρίονα) τοῦ Ζαγορίου καὶ ὅσους ἀπὸ τοὺς ἀρχιτεκτονικοὺς θησαυροὺς σώζονται.

Οἱ πρόεδροι τῆς Κοινότητος καὶ τοῦ Συλλόγου κ.κ. Ἀγάπιος Τόλης καὶ Γ. Γερουδῆς εὐχαρίστησαν τὴν Διεύθυνσιν τοῦ ΚΕΖ γιὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν Κήπων ὡς ἔδρα του.

Τὴς προσφωνήσεις ἔκλεισε ὁ Πρόεδρος τοῦ Πολιτιστικοῦ Συνδέσμου κ. Ἰωάννης Τσεκούρας ὁ ὁποῖος καὶ δήλωσε ὅτι κάθε σημασία τοῦ Ζαγορίου ἐργάζεται καὶ φροντίζει γιὰ τὴν προβολὴν τῆς περιοχῆς μας.

Ἀκολούθησε προβολὴ ἐγχρῶμων διαφανειῶν τοῦ ἐρασιτέχνη φωτογράφου, Γιώργου Ζιώγα μὲ θέμα Ἰάννινα - Ἑλλάδα, ἡ ὁποία σηματοῖσε ἐπιτυχία καὶ ἐπίσκεψιν ἐκθέσεων ἐγχρῶμης φωτογραφίας τοῦ ἰδίου καὶ Ζωγραφικῆς τῆς δεσποινίδος Ἰνέας Δογερτῆ σὲ σχεδία μόντερνα μὲ σινική μελέτη, πού ἀπεικόνιζαν ἄλλα φινιέρη καὶ ἄλλα σύνθετες.

Τὰ θέματα δίνονταν μὲ ἀπλοποιημένη φόρμα, ὑποδηλώνοντας τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ὅγκου μέσα ἀπὸ μὴ μισθῇ, πού ἔδωσαν ἰδιαίτερον τόνο στὴν ἐπιτυχία τῆς ἐκδηλώσεως.

Ἡ γιορτὴ ἔκλεισε μὲ ἐπίσκεψιν στὴν ἰδιωτικὴ λαογραφικὴ συλλογὴ τοῦ κ. Ἀγάπιου Τόλη.

Τὴς ἐπόμενες μέρες λειτουργοῦσε

τὸ ἀνοιχτὸ σχολεῖο, μὲ συμμετοχὴν ἀρκετῶν μαθητῶν.

Στὸ σχέδιον τὰ παιδιὰ ἀνταποκρίθηκαν μὲ ἐνθουσιασμὸ σ' ἕνα συνδυασμὸ ψυχαγωγίας καὶ μάθησης.

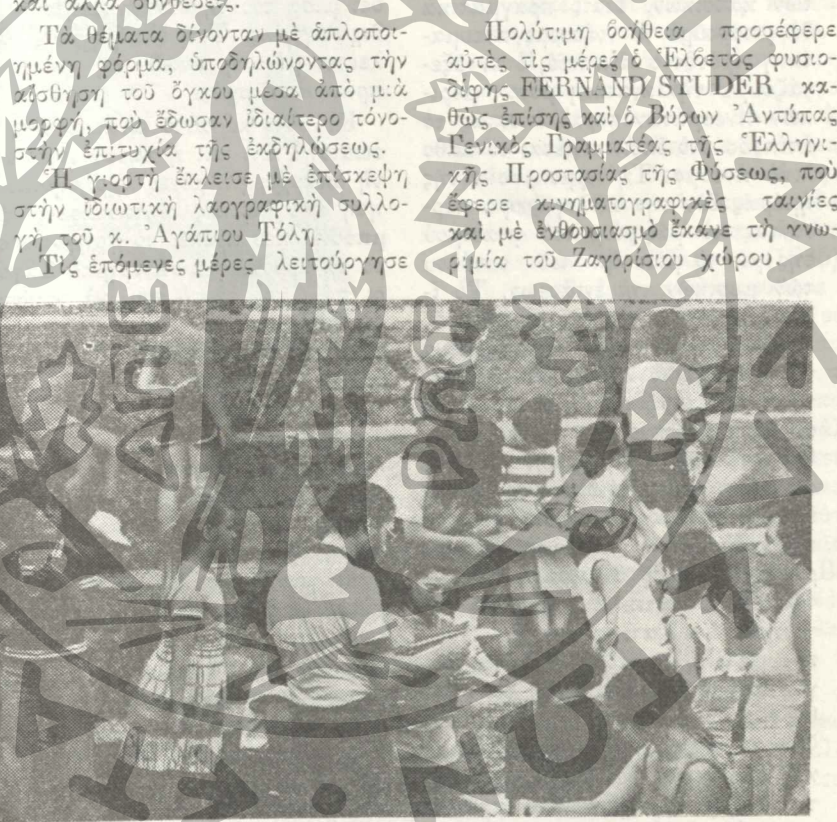
Ψυχὴ τῆς δραστηριότητος αὐτῆς ἦταν ὁ Γιάννης Κουετᾶς, δάσκαλος στὸ Κολλέγιο Ἀθηνῶν.

Τὴν ἰδίαν μέρα ἔγινε ἕνας σοβαρὸς προβληματισμὸς σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν σκουπιδιῶν, πού ἀρχίζει νὰ γίνεταί μάλιστα γιὰ τὴς μικρὲς κοινότητες, σὰν τοῦ Ζαγορίου. Τὸ πρόβλημα ἀνάπτυξε ὁ πολιτικὸς μηχανικὸς Χαράλαμπος Ζιώγας ἐκπρόσωπος τοῦ Συνδέσμου Δήμων καὶ Κοινοτήτων Ἀττικῆς.

Στὴ συνέχεια ἔγινε ἡ γνωριμία μὲ τὰ χωριά Καπέσοβο, Κουκούλι καὶ Νεγάδες.

Ὁ φοιτητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Ἰωαννίνων Ὀδυσσεύς Τόλογλου παρουσίασε τὰ ἱστορικὰ καὶ λαογραφικὰ τοῦ Καπέσοβου σὲ μὴ πολὺ ἀξιόλογη μελέτη. Ὁ λαογράφος καὶ συγγραφέας συνταξιούχος δάσκαλος Κώστας Λαζαρίδης παρουσίασε τὸ χωριὸν τοῦ Κουκουλίου, ὁ δάσκαλος Στάθης Τσέφας μίλησε διεξοδικὰ γιὰ τοὺς Νεγάδες. Σ' ὅλα τὰ παραπάνω χωριά, οἱ μαθητὲς τοῦ Ἀνοιχτοῦ Σχολείου ἐκάναν ἐπίσκεψιν γνωριμίας, ἐξήσαν ἀπὸ κοντὰ τὸ χωρὸν, ἀντάλλαξαν γνώσεις καὶ γνώμης μὲ τοὺς κατοίκους τους. Ἐμαθάν ἐπίσης ἐνδιαφέροντα γιὰ τὰ γεφύρια καὶ τοὺς μύλους πού παρουσίασε ὁ Μιχαήλ Λαζαρίδης καὶ γιὰ τὰ νεροπρίονα πού παρουσίασε ὁ Στάθης Παπαδρανοῦσης.

Πολύτιμη βοήθεια πρόσφερε αὐτὲς τὴς μέρες ὁ Ἑλβετὸς φυσιοδίφης FERNAND STUDER καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ Βύρων Ἀντόπας Γενικός Γραμματεὺς τῆς Ἑλληνικῆς Προστασίας τῆς Φύσεως, πού ἔφερε κινηματογραφικὰ ταινίες καὶ μὲ ἐνθουσιασμὸ ἔκανε τὴν γνωριμία τοῦ Ζαγορίου χωρὸν.

Τὰ παιδιὰ μαθαίνουν σχέδιον.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΖΗΓΟΡΙ

Με την ευκαιρία που τον Αύγουστο, οργανώθηκε στους Άσπραγγέλους η πρώτη Πανζαχαριστική Έκθεση Βιβλίου, για την οποία τόσο μόχθησαν ο φίλος κ. Φρίξος Τζιόβας και ο «Πολιτιστικός Σύλλογος Άσπραγγέλων» δη μοσιεύω ένα κείμενο, που αναφέρεται στο Πνευματικό Ζαγόρι. Είχε πρωτοδημοσιευθεί, έδω και 43 χρόνια, στο όρατο, όχι μόνο για την εποχή εκείνη, λογοτεχνικό περιοδικό της Άθρας «Νεοελληνικά γράμματα» (3.4. 1937) και περιέχει κάποιες ιδέες, οι οποίες παρ' όλο που πέρασαν από τότε σαράντα τόσα χρόνια, μπορεί και σήμερα να συζητηθούν και να πραγματοποιηθούν. Με την έκθεση των Άσπραγγέλων πραγματοποιείται ήδη ένα μεγάλο βήμα προς την αυτογνωσία μας, που είναι βασική προϋπόθεση για ένα νέο ξεκίνημα για νέες κατακτήσεις.

I. N. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

“Αν θέλησῃ κανένας νὰ δώσῃ
τὸν ὅρο «κριτική» τὸ οὐσιαστικὸ
τοῦ περιεχομένου, δάξοντας ἀλλοθι
τὸ ἀντικειμενικὸ τῆν ἐρευνᾶν του,
θὰ κάμῃ μιὰ θλιθερὴ διαπίστωση
γὰ τὴν σπηρερὶν πνευματικὴν κίνη-
ση τοῦ Ζαχουρίου. Καὶ λέγοντας κί-
νηση πνευματικὴν δὲν ἐννοῶ τὴν
ὑπαρξὴ καὶ δράσιν ἀπὸ μεμονωμέ-
νες πνευματικῆς προσωπικότητες
μὰ τὴν καθολικὴν κατεύθυνση καὶ
πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ συνόλου
τῶν κατόικων. Γιατὶ πραγματικὰ
δὲ μπορούμε νὰ νοήσουμε πνευμα-
τικὴν πρόδοσιν σ’ ἕνα λαὸ, ὅταν ἐξε-
τάζουμε τὴν ἀνάστασιν μόνο μερι-
κῶν πνευματικῶν παραβλέποντας τὸ
ἐπίπεδο στὸ ὁποῖο κινεῖται τὸ καθο-
λικὸν πνεῦμα. Τῇ θερμοκρασίᾳ τῆς
ἡμέρας δὲν τὴν ὑπολογίζουμε πέρ-
νοντας τὸ μέγεθος τοῦ φάσματος
τῆς μὰ τὸ μέσο ὅρο τοῦ συνόλου
τῶν μερικῶν τῆς ἐντάσεως. Τὸ ἴ-
διο καὶ στὴν πνευματικὴν πλευρᾶν

Μὲ τὸ φακό αὐτὸ ἐξεταζόμενο
τὸ πνευματικὸ Ζαγόρι δὲ μπορεῖ
νὰ τοποθετηθῇ στὸ πλαίσιο τῆς
οὐσιαστικῆς πνευματικῆς κίνησης.
Θὰ μοῦ πῆτε: Ἐχίς τὴν ἀξίωση
αὐτὴν ἐνὰ μικρὸ σύνολο χωρῶν νὰ
ὑφώσῃ τὸ ἀνάστημι τὸν ζητώντα
τὴν τοποθέτησή του σὲ μιὰν ἀνώτε-
ρη πνευματικὴ βαθμίδα; Ἀπαν-
τῶ: Ναι, ἔπρεπε καὶ πρέπει, γὰρ
γίνῃ αὐτό. Γιατὶ τὸ Ζαγόρι, ἔχει
πνευματικὴ παράδοση ἀπ' τὴν λί-
γος πού ἔχει, νὰ ἐπιδείξῃ τὸν ἑ-
θνὸς στὸν καιρὸ τῆς δουλείας του.
Ἀποτελοῦς, χάρις στὶς προνομι-
ακῆς ἐλευθερίες ποὺ διατηροῦς ἀπ'
τὶς ἐνέργειες σημερινόντων προσώ-
πων μὲς σ' αὐτὴ ἀκόμα τὴν Τουρ-
κικὴ Ἀδελφ., τὸν πνευματικὸν φόρο,
πού ἀνταναγκοῦσε τὴν ἀνταγνεία

της λάμψης του σ' όλες τις γύρω περιοχές του αβούλου της Έλλης· σμού. Ἀπ' αὐτὸ γεννήθηκαν καὶ γαλοχρήθηκαν πνεύματα σάν τὸν Ἰγνατίου, τοῦ Δρόκα, τοῦ Σεμιτέλου καὶ τῶν νεώτερων Ἀναγνώστοπούλου κ. Σάρου, κ. Γ. Ἀθάνα, κ. Κοτοπούλη κ' ὅλων τῶν ἄλλων πὸ τὰ ἐνόματα τῶν ποὺ ξεφεύγουν αὐτὴ τὴ στιγμή, ποὺ τίμησαν τὸ μητρικὸ ὄνομα, ἀναδείχθηκαν διδασκαλοὶ τῆς Πατρὸς καὶ ἀφιέρωσαν τὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς τους στοῦ Γένους τὴν ἀπελευθέρωση καὶ τὴν ἀνάγνωση.

Κι' ὄχι μόνον μορφώτες, μὰ καὶ διδασκῆτριά, κατὰλληλα γιὰ τὴ δόσιν τῆς πνευματικῆς τροφῆς ὑπῆρχανε. Ἐπιδεδιχητά ὄντως, τὸ ἀνάστημά του τὸ μεγάλο διδασκῆτὴρ Πασχάλη, στὸ Καπέσοβο, πρὸ προσφύτασε γιὰ Ζαγορισιανὸ Πανεπιστήμιον. Τὴν πραγματοποιησάν, τὸ ὅμως ματαίωσε ἡ ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση. Πρέπει λοιπόν νὰ ἀπαιτῇ κανένας κἀνὶ ἄνωτερό ἀπὸ ἕνα προνομιοῦχο λαό, πού, ὅπως εἶπα, καὶ σ' αὐτὴ ἀκόμα τὴν περιόδο τῆς σκοτεινῆς σκλαβιάς ἀπολάμβανε σχεδὸν ὁλοκληρωτικὰ τὴν ἐλευθερία του. Καὶ εἶναι βέβαια ἀλλήθεια πὼς κρινόμενο καὶ τοποθετούμενο στὸ πολιτικὸν πλαίσιον τῆς ἡπειρωτικῆς ζωῆς πᾶναι μιὰ ξεχωριστὴ θέση μὰ δὲν μπορεί νὰ μὴ ὀγγίξῃ ἡ διαπίστωση τῆς πνευματικῆς ὀπισθοδρόμησης. Δὲν λέω παρακμῆς, γιὰτὶ δὲν εἶναι τέτοια πού νὰ ἐπιβάλλεται ἀπ' τοὺς ὅρους μιᾶς μοιραίας ἀνάγκης, μὰ κἀνὶ πὺν παρατηρήματα: σὰν ζῆλ - ζῆλ στὴ ρὴ τῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξης. Τὸ Ζαγόρι κρῦβει μέσα του τὴ δύναμικότητα τῆς δημογείας. Τοῦ ἔλειψε καὶ τοῦ λείπει μόνον ἡ καθυσυνη καὶ ὁ προσανατολισμός.

Κι' οὕτε κι' αὐτὸ εἶναι ἀπόλυτα σωστὸ. Γιατί καὶ ἡ κατεύθυνση αὐτὴ ὑπάρχει μὰ μένε· ἀχρησιμοποίητη ἀπὸ μερικές καταστάσεις ἐμπόδια, πού πρέπει τὸ γρηγορώτερο νὰ ἀρθῇ γιὰ νὰ ἐρῇ τὸ Ζαγόρι· πάλι τὸν ἐαυτὸ του, νὰ νιώσῃ τὴ θέση του καὶ τὸν προορισμὸ του. Καὶ πὺ κρύβεται αὐτὸς νὰ ποῦμε ὁ πνευματικὸς δυναμισμός; Κύρια στὸ σεαυτὸ σύνολο τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἰδίως τῶν δασκάλων τῆς λαϊκῆς ἐκπαίδευσης. Μποροῦσε τὸ πλῆθος αὐτὸ νὰ γίνῃ τὸ κίνητρο γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀφύπνιση ὅχι μονάχα ἐδῶ μὰ καὶ σὲ κάθε γωνιὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαρχίας. Ὁ δάσκαλος χάρη στὴ θέση του μπορεῖ ὅταν στέκεται κάπου ἀνωτέρα νὰ θαυματοποιήσῃ στὸ περιβάλλον μοινοῦν μικροῦ χωριοῦ. Ὅχι· μόνο διαπλάσσοντας καὶ ἀναμορφώνοντας τὴν παιδικὴ ψυχὴ μὰ καὶ δειχόντας τὸ δρόμο τὸν πνευματικὸ καὶ στοὺς ἐνήλικους ἀκόμα. Γιατί δὲν τὸ κάνουν; Γιατί μὰς λείπουν τὰ προσόντα, γιατί περιορίζουμε τὴ μόρφωσίν μας,

ἐλέποντας τῆς μόνο μὲ τὴν ἐπαγγελματικὴν προοπτικὴν, στὸ πλαίσιο τῆς εἰδικεύσεως, ἀπ' τὸ ὁποῖο δὲν μποροῦμε νὰ ξεφύγουμε —χωρὶς νὰ νοιώθουμε πῶς τὸ εὐρύτερο τῆς μόρφωσής μας θὰ εἶναι: σπουδαῖος καὶ ἀποτελεσματικὸς συντελεστής στὴν παιδαγωγικὴ μας προσπάθεια— δίνοντας ἔτσι τὴν ισοπέδωσιν στὸν ψυχικὸ μᾶς κόσμον. Μποροῦν τὴν ἐπαγγελματικὴν πλευρὰ νὰ ῥῆς ἐμψυχωμένους παιδαγωγούς, μὰ δύσκολα, πολλὰ δύσκολα νὰ ῥῆς καὶ μερικὸς λογοτέχνης. Λέγοντας λογοτέχνην δὲν ἔννοοι μόνον τὸ πνεθιμὰ πού μπορεῖ νὰ δημιουργῇ στὶς ποικίλεις ἐκφράσεις τοῦ Λόγου, μὰ καὶ κείνον πού ποτίστη- κει πραγματικὰ ἀπ' τὰ πνευματικὰ νάματα καὶ μπορεῖ νὰ γίνη ἔτσι συντελεστής κάποιας κίνησεως. Ἀκολουθώντας τὸ σημερινὸ δρόμον γινόμεναι αἰτία κακοῦ καὶ τοῦ ἐαυτοῦ μας καὶ τοῦ συνόλου.

“Άλλη αΐτια οπισθοδρόμησης
βρίσκει στο ζήτημα της Βιβλιοθήκης.
Ἡ κοινοτική διεθλοθήκη ἀποτελεί
έναν ἀπ’ τοὺς σπουδαιότερους πα-
ράγοντας γιὰ τὴν πνευματικὴν προ-
ώθηση. Ἐξαρτᾶται ὅμως αὐτὸ ἀ-
πὸ τὴν χρησιμοποίησίν της. Ὅλα
τὰ χωριά ἔχουν πλούσιες σχετικὰ
μὲ τὸ χωρικὸν τοὺς περιβάλλον δι-
αιθήσκεις, μὰ σ’ ὅλα σχεδὸν μέ-
νουν ἀχρησιμοποιοῦντες, φυλάγον-
τας ῥηλότητα τοὺς πνευματικούς
θησαυρούς των ἀπ’ τῆς ἔρευνας τὸν
πόθο γιὰ ἀνυπερποίησης. Κι’ αὐ-
τὸ γιὰτί ἔλειψε ἀπ’ τὸ χωρικὸ ἡ
ἐσωτερικὴ ἀνάγκη, ἡ ψυχικὴ ἀ-
νιγνυσιγία. Ἡ αΐτια εἶνε ἡ ἴδια.
Δὲν ἔχει διαφωτισθῇ ἀκόμα τὸ
λαϊκὸ κοινὸν γιὰ νὰ ἐπιζήτησῃ τὴν
ἀνάγκασιν τοῦ πνευμάτος τὸν στίς
ἀνώτερες διανοητικὰς θαθμίδες.
Πρέπει γὰρ τὸ δημιουργήσασθαι ἀ-
νάγκης. Ἄν σ’ ἄλλα ἐπίπεδα ἡ
δημιουργία ἀναγκὴν κρίνεται σὰ
ἐλαθερὴ ἐκδοούλεση, στήν πνευμα-
τικὴν πλευρὰ πρέπει γὰρ ἐπιζητεῖται
τὸ ἀποτέλεσμα αὐτό. Πόσες λα-
νάνουσες δυναμικότητες δὲν κρύ-
βονται σ’ ἕνα ἀμόρφωτο πνεῦμα,
τοῦ μὲ κατὰλληλὴ ἐκπαρὰ ἀπ’
τὰ ἀνεκμετάλλευτα μετὰλλεῖα καὶ
μὲ τὴν προετοιμμένη καθοδήγησιν
τὸ ἀποτελοῦσαν τὸ οὐσιαστικὸν περι-
εχόμενον τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἀ-
ναδύσονται τὰ ἄτμα καὶ τὰ ἔθνη
τὸν ὑπέρτατον προορισμὸν τοὺς
στὸ ζενίθ τῆς νοητικῆς ἔξαρσης.

Αὐτὸ θὰ τὸ καθορίσωσιν μόνο
τὴ ζήτησι καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ
ἐθελούτου ὅσες τὶς πολήμορφες ἐκ-
δηλώσεις του. Καὶ στὸ πῶς ἀμύρ-
του πνεῦμα βρίσκεται ὑποτυπώ-
ματα ὁ σπόρος τῆς ἐξέλιξης. Ἡ
προσὰ τοῦ ἐθελούτου θὰ ποτίζη
τὸ γόνιμο χῶμα γιὰ νὰ ξεπεταχθῇ τὸ
πνευματικὸ φῦτρο, κάνοντας τὸ ἀ-
πολύτο ἰκανὸ νὰ καθορίσῃ τὴ θέση
αὐτοῦ καὶ τὴ σχέση του πρὸς τὸ πο-
λιτιστικὸ περιβάλλον, προσπαθών-
τας νὰ συνδέσῃ τὸ εἶναι του μετὰ τις
γνώτερες πολιτιστικὰς ἀνατάσεις.

Ἡ ἄλλη αἰτία μπορεί νὰ χαρακτη-
ρισθῇ καὶ ἡ ἀνυπαρξία πνευματι-
κοῦ κέντρου. Χρησιζέται: ἕνας πυ-
ρήνας πού νὰ δίνει τὴν κατεύθυ-
ση στὴ ὅλη πνευματικὴ κίνηση.
Κατὰ πού νὰ ἐπιβλέπει καὶ νὰ κα-
θοδηγῇ, νὰ συμβουλεύη καὶ νὰ συ-
γκρατῇ. Γιὰ τὸ ἴδιο σκοπὸ ἀπα-
ραίτητοι εἶναι καὶ ἡ ἐκδοσὶ μίας
ἀποκλειστικῆς Заговорισаи ἐξη-
μερίδας, ὅπου νὰ συγκεντρώνεται
ταχτικὰ τὸ ἅπαντο τῆς πνευματι-
κῆς ἐργασίας τῶν Заговорисаи.
Εἶναι ἀλήθεια πὺς ἐξημερίδα ὡ-
πάρχει: Ἡ Ζαγορισαικὴ Νέα ὡ-
ζωὴ μίας πενταετίας περίπου, μὴ
δὲν εἶναι ἐξυπηρετικὴ τοῦ πα-
πᾶνου σκοποῦ. Ἐπρεπε νὰ στρέψῃ
τὸ ἐνδιαφέρον τῆς καὶ στὴν πνευ-
ματικὴν πλευρὰ ὧς στοιχεῖο τῆς
πολιτιστικῆς ἀνάθρωσις, πού ἔχει
τάξει ὡς σκοπὸ ἡ ἐκδόσὴ τῆς.
Μποροῦσε ἀκόμα χάρις στὴν εὐρύ-
τατην κυκλοφορία πού ἔχει κυρίως
στὸ Заговорисаи πληθύνει τὸ ἐ-
ξωτερικὸν νὰ ἀποτελέσῃ τὸ συνθε-
τικὸν κρίκο γιὰ τὴν πνευματικὴν
μὴς ἐπικοινωνία.

«Ἐλπίζουμε πῶς τὶς ἑλλείψεις αὐτὲς θὰ ἀναλῶνθαι καὶ διορθῶνθαι. «Ζαγοριστιὰκή Ἐνωσὴν» πού ἱδρύθηκε πέρσι μὲ ἔδρα στὴν Ἀθήνα. Ἀναμεινόμενα μαζὺ μὲ τὸ συντονισμό τῶν ἐνεργειῶν τῆς γιὰ πολιτιστικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῶν χωριῶν πού διατρέχουν πραγματικὸ κίνδυνο νὰ ἐρημωθοῦν ἀπ' τὴν ἀνεπάρκεια τῶν μέσων τῆς συντήρησης—καὶ ἡ παρατηρούμενη λειψανδρία μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ κι' αὐτὴ ὡς αἰτία τῆς πνευματικῆς ἀποθροῦνισης—νὰ προσπαθῶνται νὰ δώσιν εἰς τὴν Ζαγόρι τὶς προϋποθέσεις καὶ τὴν κατευθυνσὴν γιὰ τὴν πνευματικὴν ἀναγέννηση. Πρέπει νὰ ξαναζωντανέψῃ τὸ Ζαγοριστιὰκὸ πνεῦμα γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς πνευματικῆς παράδοσης ὅχι· στατικὴ προσκολλημένο στὸ πλαίσιο τῆς μὴ σὰ στοιχεῖο ἐνεργητικὸ μὲ δράση καὶ δημιουργία προσαρμοσμένη στὶς σημερινὲς συνθήκες καὶ καταστάσεις. Γιατὶ ὅπως λέγει καὶ ὁ μεγάλος Ταιν «πρέπει νὰ ἐγκωμιάζουμε ὅσα ἐπράξαν οἱ πρόγονοί μας μὰ νὰ ἐνεργῶμε διαφορετικὰ ἀπὸ τοὺς προγόνους».

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
(Ἀπὸ τὰ «Νεοελληνικά Γράμ-
ματα» τῆς 3—4—1937)

NEA
ΤΩΝ ΑΣΗΠΑΓΓΕΛΩΝ

— Βρέθηκε χειρόγραφο που αναφέρεται σέ διαμάχη που κράτησε από το 1856 ως το 1859 μεταξύ των Δοδριαντών και τούρκου τσιφλικιού της Πεσώδας. Πρόκειται για τέμνος σμυρναϊκής αψηγματοκτικής αξίας και αρκετά μεγάλο (46 πυκνογραμμιστές σελίδες άναφορας) που ήδη σχολιάζεται για νά βρεθεί στή δημοσίωσή του.

Τὸ τυπογραφεῖο „ΔΩΔΩΝΗ“ στὰ Γιάννινα καὶ ὁ Ἀναστάσιος Σακελλαρίου ἀπὸ τὸ Βραδετό

Η έφευρση της τυπογραφίας έ-
δω και περισσότερα από 500 χρό-
να, καθώς είναι γνωστό σε όλους
μας, θεωρείται και πολύ συχνά,
σημαντικός σταθμός για τον παγ-
κόσμιο πολιτισμό. Τέτοιες έφευρε-
σεις όπως και της μπαρουτινής, της
ναυτικής πυξίδας κλπ. έχουν συν-
τέλεσει κατά τέτοιο τρόπο στην
πρόοδο του πολιτισμού, ώστε να ά-
ποτελούν αυτά αξιοσημείωτα γεγο-
νότα στην ιστορία της ανθρωπότη-
τας.

Ἄν καὶ ἔχουν περάσει: ἀπὸ τὴν
ἐφευρεσίν τῆς τυπογραφίας περισ-
σότερα ἀπὸ 500 χρόνια· ἀν κα-
τὰ τὰ τελευταία 100 σχεδὸν χρό-
να ἔχουν ἐφευρεθῇ πολλὰ ὀπτι-
κο - ἀκουστικὰ μέσα γιὰ τὴ διά-
δοσιν τῶν ἰδεῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν
τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος (κινη-
ματογράφος, γραμμόφωνο, ραδιό-
φωνο, τηλεόρασις κλπ) μὲ ὅλα ταῦ-
τα κανένα ἀπ' αὐτὰ δὲν μπορεῖ νὰ
θεωρηθῇ, πῶς ἔχει ἐξουθετηώσει:
ἢ ἔχει: μεῖώσει τὴ μορφωτικὴ ἄ-
ξιαν πού ἔχει· γιὰ τὸν ἄνθρωπον
τοῦ ἐντυπο (διότι, περιόδικό, ἐφη-
μερίδα). Παρ' ὅλας τὰς θελτιω-
σεις καὶ τελεσιποιήσεις πού ἔχει
ᾄρει ὁ ἄνθρωπος πάνω στὰ ὀπτι-
κο - ἀκουστικὰ μέσα ἐνημέρωσής

καὶ καλλιέργειας τοῦ πνεύματος
του, τὸ ἔντυπο πάντοτε θὰ παρα-
μένει στὴ διάθεσι καὶ χρῆσι τοῦ
ἀνθρώπου σὺν πολυτμῳ μέσῳ ψυ-
χαγωγίας, πνευματικῆς καλλιέρ-
γειας καὶ θετικῆς μάθησης. Παρ'
ὅτι τὰ ὀπτικο - ἀκουστικὰ ἐφευρέ-
θησαν τοῦ καιροῦ μας παρουσιάζον-
ται σὺν μορφωτικὰ ἢ ψυχαγωγικὰ
μέσῳ εὐκολῆς παραγωγῆς καὶ
πλουτισμένα μὲ χρώματα, ἔντονες
εἰκόνες καὶ πολλές φορές μὲ μου-
σικὸς ἤχους καὶ προσφορικὸ λόγο,
μὲ ὅλα τὰτα δὲν μποροῦν αὐτὰ
νὰ ἀναπληρώσουν τῆς ἀξίας τοῦ ἔν-
τυπου λόγου. Τὸ βιβλίο μπορεῖ νὰ
εἶναι στὴν παντοτινὴ διάθεσι τοῦ
κάθε ἀναγνώστη. Τὸ διαβάζει· καὶ
τὸ ἐκτιμᾷ ὅποτε θέλει· καὶ μὲ
ὅποιον ρυθμὸ θέλει. Τὰ ὅσα εἶναι
τυπωμένα στὰ βιβλία παραμένουν
στὴ διάθεσι τῶν ἀνθρώπων γιὰ
πολλὰ ἐκατοντάδες χρόνια.

τα δελτία είναι συγκεντρωμένες και ταξινομημένες οι πολυτιμες γνώσεις σφόν ανθρώπων από την αρχαία εποχή μέχρι σήμερα κατά τέτοιο τρόπο, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να ωφεληθούν εκατομμύρια ανθρώπων. Γενικά θεωρείται πολύ δικαιολογημένα αναγκαία κατάσταση ή αξία του δελτίου και γενικά κάθε έντυπου λόγου.

Με την ευκαιρία της έκθεσης
βιβλίου, που αποτελεί προϊόν του
Ζαγορίσιου πνεύματος, που πραγ-
ματοποιεί κατά το φετινό καλο-
καίρι ο «Πολιτιστικός Σύλλογος»
«Ασπραγγέλιον (Δοβράς)», να μι-
λώ πως πρέπει να γραφτούν στο

«Ζαγόρι μας» μερικά αναλυτικώ-
τερα στοιχεία για την εφεύρεση
της τυπογραφίας και την εξέλιξη
αυτής της «θείας τέχνης», κατά
το σοφό φιλόλογο από τη Βίτσα
του Ζαγορίου Ματθαίο Παρρινάκη.
Αλλά κατά κύριο λόγο θεωρώ ύ-
ποχρέωση να φέρω σε φώς με
πολύτιμη προσπάθεια, που έχω
καταβάλει: κατά τον περασμένο αι-
ώνα ο Ζαγόριος (από το Βραδέ-

πῶς νὰ σκέφτονται. Ἦθελαν νὰ
δρῶν καὶ αὐτοὶ κατὰ κάποιον
τρόπον στὴ σιγήν τῆς ζωῆς, νὰ ἐκ-
φράζον καὶ αὐτοὶ τίς ιδέες τους.
Σ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ὁ Ἰωάν.
Γουτεμβέργιος εἶδε καὶ τὴν μέθοδον
γὰ τὴν δυνατοτέρα τῆς ἀντικυ-
ρῆς τῶν βιβλίων. Ὁ σοφὸς αὐτὸς
ἐφευρέτης, ἀρῶν μελέτησε ἀρχαῖα
καὶ μετὰ τὴν ἐμπειρίαν παλιῆς
εὐλογοφασίας, κατόρθωσε νὰ βρεῖ

ΠΑΡΟΙΜΙΑ
 ΚΑΙ
 ΣΥΛΛΟΓΗ Ι'
 ΕΝ ΧΡΗΣΙ
 ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ
 ΜΕΤ' ΑΝΑΠΤΥΞΟΣ ΤΗΣ
 ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟΥ

Π. ΑΡΑΒ

ΤΥΠΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

18

Εξώφυλλο από τα πρώτα βιβλία

το) δάσκαλος του Γένους Άνθρώπου Σακελλαρίου για να συζητήσει: το Τυπογραφείο «Αυδώνης», παρά το που για πρώτη φορά επιχειρήθηκε σε στά Γιάννινα.

Κατά το μεγάλο ιστορικό συγγραφέα HENDRIK VAN LOON, η έφευρση της τυπογραφίας άνηκε σε μία εποχή της Άναγέννησης που χαρακτηρίζεται με το όνομα «εξαρρακτική εποχή». Σημειώνει πώς αυτήν την εποχή ο άνθρωπος δέν ήταν εχθραρισμένος, άποστολόν μονάχα το άκρατόριο καί νάναι άποχρεωμένος να άκούει τόν άποκρατόρα ή τόν πάνα να τούς λέγει τι να κάνουν άπο

ΑΣΤΗΡΙΟΝ
 Η
 ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ.
 ΕΙ ΟΥΣΩΝ
 ΗΨΕΥΩΤΑΙΣ.
 ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΑΥΤΩΝ.
 Υ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ.

ANTINOY.

ΕΝ ΔΑΝΝΙΝΟΙΣ.

863.

που τυποθήκαν στὸ τυπογραφεῖο
Δ Ο Ν Η

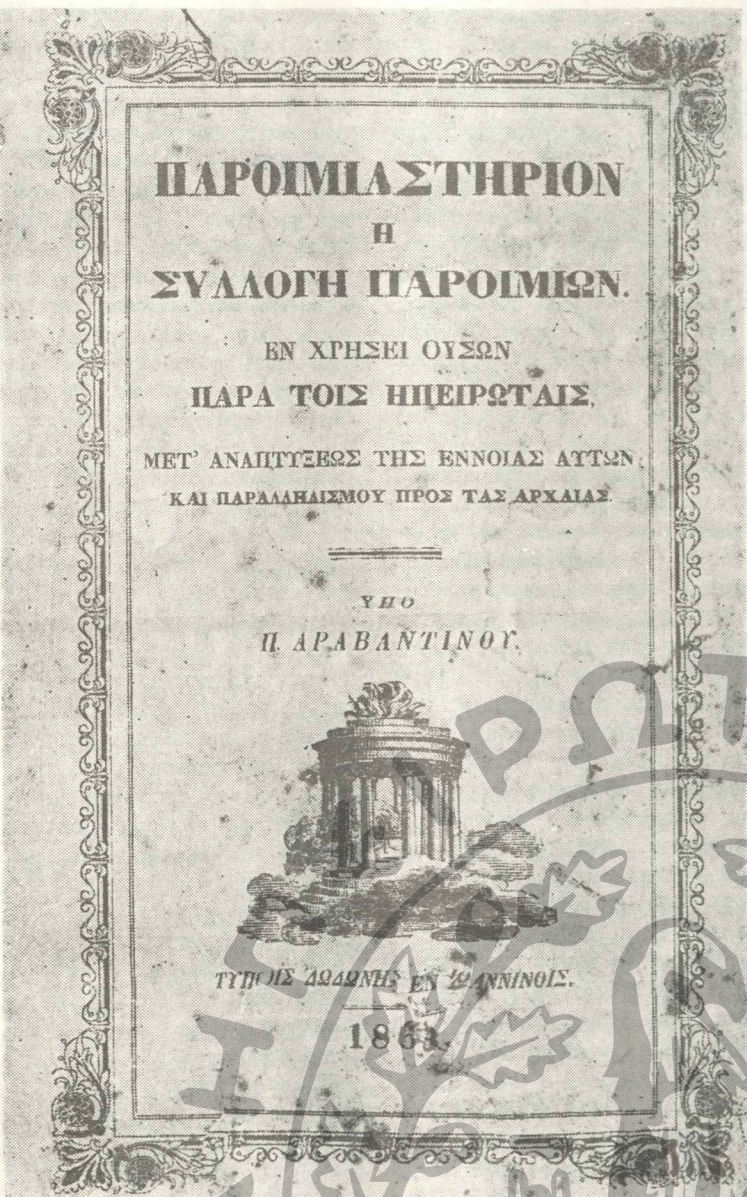
ένα σύστημα, με το οποίο να τοποθετούνται τα χιμένα στο μόλις όριζμα, το ένα κοντά στο άλλο, ώστε να σχηματίζονται λέξεις γραμμές, διάκληρες σελίδες. Τότε σε μικρό χρονικό διάστημα γίμμο ο κόσμος από έκδοσης τυπόμενες με χαρακτηριστικές τακτικές, τακτικές, ελληνικές κλπ. Αρχίζει σιγά σιγά ο κόσμος να γίνεται το άπρωτοίριο εκείνων που είχαν και να πουν. Η μάθησι, που ήταν πριν και λίγων καιρό το μονόπλίο λίγων προνομίων, γίνεται απόχρησι με πολλών ανθρώπων. Δε δικαιολογείται πιά η ηγούμένη άβανεια. Ο Άριστο

λῆς, ὁ Πλάτωνας, ὁ Ὅρατιος, ὁ Βεργίλιος καὶ οἱ ἄρχαιοι συγγραφεῖς, φιλοσοφοῦν καὶ ἐπιστήμονες μὲ λίγα χρήματα μποροῦν νὰ γίνουν πιστοὶ καὶ καλοὶ φίλοι τῶν ἀνθρώπων, ποὺ εἶχαν ἄρχισει πιά νὰ γίνονται ἐλευθεροὶ καὶ ἴσοι μπροστὰ στὸ γράφει πιά λόγῳ. Μὲ τὴν ἐφεύρεση τῆς τυπογραφίας καὶ τὴν μετακίνησιν ἀπὸ τὴν Πόλιν τὴν Βυζαντινὴν Ἀδελφῶν, κατὰ τὸ Μανδύκι Παραινέτικα, γίνεται ἡ «Παλιγγενεσία τῶν γραμμάτων» στὴν Εὐρώπῃ, ποῦχε γιὰ συνέπεια τὴν περσικὰν πρόδο τοῦ πολιτισμοῦ. Κατὰ τὰ πρῶτα χρόνια ἀπ' αὐτὴν τὴν περίοδο, τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν διόλιον τυπώθηκε στὰ Μεδιόλανα στὸ 1476. Ἦταν ἡ «Γραμματικὴ» τοῦ Λασκάριου. Οἱ Κρητικοὶ εἶχαν τὴν σχετικὴν πρωτοβουλία στὴν κίνησιν αὐτῇ.

Ἡ ἄλλα καὶ στὸν Ἑπαιρωτικὸν
χώρῳ πολὺ νωρίθ' ἐκδηλοῦνται μιά
ζηλευτὴ προσπάθεια ἀνάπτυξης
αὐτῆς τῆς «θείας τέχνης». Ἦταν
τὸ τυσογραφεῖν τῆς μαρτυρικῆς
πόλης τοῦ Βορείου Ἑπαιρωτικῆς
μας χώρου, τῆς Μοσχόπολης. Συ-
στήθηκε αὐτὸ κατὰ τὰ χρόνια τῆς
μεγάλης πολιτιστικῆς ἀνθήσης αὐ-
τῆς τῆς πόλης τῆς Β. Ἑπείρου
μας καὶ δάσκαλος ἡ λειτουργία του
ὡς τὸ χυλίσμα τῆς Μοσχόπολης.
Κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα τῆς
λειτουργίας του (1731 - 1745)
τυπώθηκαν ἀρετὰ διόδια.

Τὰ Γιαννινά μας ἀπὸ τὴς ἀρχῆς τῆς 12. ἑκατονταστίας ἔχουν συνδεθεῖ ἱστορικῶς κατὰ σημαντικὸν τρόπον, καθὼς ἔσονται, μὲ τὴν τυπογραφικὴν τέχνην καὶ κατέχουσιν σημαντικὴ θέσιν στὴν ἐξέλιξιν τῆς ἑλληνικῆς τυπογραφίας. Πολλοὶ Γιαννιώτες σύστησαν στὴ Βενετῖαν τυπογραφεία, ποὺ ἔπαιον περιώνυμα. Πρῶτος πέποιος Γιαννιώτης τυπογράφος στὴ Βενετῖαν ἀναγράφεται ὁ Ἀνδρέας δ' Ἰουλιανὸς. Αὐτὸς πῆγε στὴ Βενετῖαν γιὰ ἐμπροχικοὺς σκοποὺς, ὅπου καὶ σύστησε τυπογραφείαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶδαμε ποῖς τῆς δημοσιεύματα ἄρκεται ἐκκλησιαστικὰ βιβλία (1635). Τὸ παράδειγμα τοῦ ἀκολουθοῦσι Γιαννιώτης Νικ. Γκυλός, ποὺ σύστησε καὶ αὐτὸς τυπογραφείαν στὴ Βενετῖαν. Αὐτὸ κράτησε ἀπὸ τὸ 1671 ὥς τὸ 1832. Τὰ βιβλία ποὺ τυπώθηκαν ἐν αὐτῷ καὶ πολλὰ, ἀλλὰ καὶ σημαντικὰ. Κατόπιν σύστησε ἐκεῖ τυπογραφείαν ἔκκτιστο καὶ ὁ Γιαννιώτης Νικ. Σάρος. Αὐτὸ κράτησε ὥς τὸ 1788. Τελευταῖον Γιαννιώτης τυπογράφος στὴ Βενετῖαν διηγήρεν ὁ Δῆμ. Θεοδοσίου τοῦ ὁποίου τὸ τυπογραφεῖο λειτουργοῖς ἀπὸ τὸ 1762 ὥς τὸ 1829. Ἐξαιρετικὴ μελέτη γιὰ τὸ θέμα τῶν Γιαννιωτῶν τυπογράφων στὴ Βενετῖαν ἔχει κάνει ἡ φιλόλογος κ. Χριστίνη Πιτοῦλη - Κίτσου ἀπὸ τὸ Μοναβέντι.

Ἀλλά, καθὼς γράφτηκε καὶ π

Η σφραγίδα του τυπογραφείου «Δωδώνη»

ραπάνω, σκοπός του θέματος αυτού είναι να μας κάνει γνωστή την προσπάθεια, που καταβλήθηκε κατά τον περασμένο αιώνα από τον Αναστ. Σακελλάριος για να συστηθεί στα Γιάννινα για πρώτη φορά το τυπογραφείο, που έμεινε εγκαυστό με το ονομα: «Τυπογραφείο Δωδώνη». Αποτελεί το πράγμα αυτό μια πολύ σημαντική, αλλά και υπέροχη πρωτοβουλία και πατριωτική ενέργεια του Βραδέτιου του Δάσκαλου του Γένους Αναστ. Σακελλάριου.

Για τη ζωή και την πνευματική δραστηριότητα του μεγάλου αυτού τέκνου του Ζαγορίου να μπορούσε κανένας να γράφει πάρα πολλά. Όποιος θέλει να μάθει περισσότερα διγραφικά στοιχεία γι' αυτόν, ας διαβάσει το με αριθ. 16 διδύκιο μου της σειράς «Μικρή Ζαγορία Βιβλιοθήκη» με τον τίτλο: «Ο Δάσκαλος του Γένους Αναστ. Σακελλάριος από το Βραδέτο - Ζαγορίου». Άλλα κατατοπιστικά στοιχεία γι' αυτόν βρίσκουμε στα διδύκια του συμπατριώτη μας λογοτέχνη κ. Βασίλη Φανίτσου, που κυκλοφόρησε πρόσφατα με τον τίτλο: «Δεινοπαθήματα».

Στο Βραδέτο γεννήθηκε αυτός στα 1799 ή 1800. Σ' αυτό έμεινε τα πρώτα του χρόνια. Κατόπι μαθήτευσε στο Μπαλάνο και στον Παλίδο στα Γιάννινα. Στο δασκάλει μπήκε πολύ χωρίς. Αρχικά στο Βραδέτο για λίγον καιρό, κατόπι στο Ικονούκι και στο Μονοδέντρο. Στα 1830 κατέδρασε στα Γιάννινα. Έκανε το δασκαλο στην Πρέβεζα, κατόπι πάλι στα Γιάννινα, καθώς και στην Επαγγελική Σχολή της Σμύρνης. Περισσότερο καιρό δίδαξε στα Γιάννινα, όχι όμως συνέχεια, αλλά κατά διάφορα χρονικά διαστήματα. Στο μεταξύ κατά το 1833 - 1835 δίδαξε πάλι στο Ζαγόρι, στο Ικονούκι και στις Νεγάδες. Σε πολύ νεαρή ηλικία είχε πατριευτεί τη Λαίω, κόρη του Αναστ. Ζαβαλέξη από το Καπείο.

Όταν ήταν ακόμα δάσκαλος για πρώτη φορά στα Γιάννινα, με γράμμα του προς τον Νικ. Ζωσιμά είχε προτείνει να συστηθεί στα Γιάννινα ένα τυπογραφείο για να τυπώνονται τα απαραίτητα διδασκαλικά βιβλία και να μοιράζονται δωρεάν για τα φτωχά Ηπειρωτόπουλα. Ο Ζωσιμάς δέχτηκε αυτήν την πρόταση, αλλά στο μεταξύ πέ-

θανε χωρίς να γίνει τίποτα.

Όταν αργότερα, κατά το 1855, που βρίσκονταν ο Σακελλάριος στην Αθήνα, γιατί είχε παραιτηθεί από τη Ζωσιμαία Σχολή, πήρε πρόσκληση από τα γυναικαδέφια του να πάει να τα επισκεφτεί στη Μολδαβία. Τα γυναικαδέφια του Πέτρος και Αλέξιος Ζαβαλέξης έμπορεύονταν εκεί και είχαν κάνει πολύ μεγάλη περιουσία. Ο Σακελλάριος δέχτηκε την πρόσκληση και πήγε. Την οικογένειά του την είχε στα Γιάννινα. Εκεί τα πλούσια γυναικαδέφια του το πρότειναν να τους υποδείξει κάποιον τρόπο, γιατί ήθελαν να φανούν χρήσιμοι στην πατρίδα. Από τότε τους πρότεινε την πραγματοποίηση του όνειρού του, ήτοι να συστήσουν ένα τυπογραφείο στα Γιάννινα. Να τυπώνονται σ' αυτό διδασκαλικά βιβλία, που να μοιράζονται δωρεάν στα φτωχά Ηπειρωτόπουλα και με μικρή τιμή και χωρίς κέρδος στα πλούσια. Τα γυναικαδέφια του, οι Ζαβαλέξηδες, δέχτηκαν την πρόταση και το έδωσαν τα σχετικά χρήματα για το σκοπό αυτό. Ο Σακελλάριος τότε πήγε στη Λειψία και από εκεί στο Παρίσι, όπου αγόρασε το σχετικό τυπογραφείο μαζί με όλα τα απαραίτητα για τη λειτουργία του. Αυτό ήταν εξαιρετικό, πρώτης τάξης. Από το φόρτωσε αυτό για την Ήπειρο, γύρισε κι αυτός στα Γιάννινα, όπου περίμενε να έρθει από την Πόλη η σχετική άδεια για να αρχίσει η λειτουργία του. Αλλά για την έκδοση της άδειας συναντήθηκαν από την Τουρκική Κυβέρνηση πολλές δυσκολίες και προσκόμματα. Τρία χρόνια καθυστέρηση παρουσίασε αυτό το θέμα. Από το σχετικό φερμάνι. Με τον έρχομό της άδειας άρχισε από το Μάη του 1861 να λειτουργεί το τυπογραφείο, στο οποίο δόθηκε το όνομα «ΔΩΔΩΝΗ». Πρώτο διδύκιο, που τυπώθηκε τότε στα Γιάννινα ήταν η «Γραμματική» του ίδιου του Σακελλάριου. Σε συνέχεια κατόπι τυπώθηκαν και αρκετά άλλα σχολικά, φιλολογικά κλπ. διδύκια, όπως: «Ελληνικής Γραμματικής Τεχνολογικόν». — «Συντακτικόν», — «Γεωγραφία Στοιχειώδης». — «Ιερά Ιστορία». — «Αλφαριθμητικόν». — «Προσευχηγάριον». — «Τα πρώτα μαθήματα των παιδών». — «Αλγεβρα». (Σπ. Μανάρη) — «Περί Δωδώνης» (Π. Αραβαντινός). και πολλά άλλα.

Μέχρι το 1863 λειτουργήσε κανονικά το τυπογραφείο «Δωδώνη». Είχε ξεκινήσει μια υπέροχη εργασία για την πνευματική πρόοδο των Γιαννιτών και όλης της Ηπείρου και είχαν έτοιμασει και πολλά άλλα διδύκια για τυπωμα. Για κακή όμως τύχη ξέσπασε τότε αδικαιολόγητα η πολύ καταστροφική διένεξη ανάμεσα στο Σακελλάριο και την Έφορεία των Γιαννιτών, που ανάσχεσε και χανότανε κυριολεκτικά την εξαιρετική αυτή

πνευματική προσπάθεια του Αν. Σακελλάριου.

Στα 1864 ο Σακελλάριος παραιτήθηκε πάλι από τη Ζωσιμαία Σχολή και έκανε δικαστικό αγώνα για τους μισθούς του. Δικαιώθηκε από το δικαστήριο. Κατά το 1865 επισκέφτηκε πάλι τα γυναικαδέφια του στη Μολδαβία. Πάλι οι Ζαβαλέξηδες του ζήτησαν τη γνώμη πως θα μπορούσαν να φανούν ακόμα πιο χρήσιμοι στην πατρίδα. Ο μεγάλος δάσκαλος τότε τους πρότεινε τα εξής: Με χρήματά τους στην Αθήνα να γίνουν οι εκδόσεις όλων των κλασικών ποιητών και συγγραφέων της Αρχαίας Ελλάδας. Τα βιβλία να μοιράζονται δωρεάν σ' όλα τα Ελληνικά Σχολεία και στους φτωχούς μαθητές. Να πουλιούνται δέ χωρίς κέρδος στους πλούσιους. Συμφώνησαν δέ να αναλάβει αυτός ο ίδιος την επίστασία και φροντίδα όλης αυτής της δουλειάς με άλλους διάσημους τότε στην Αθήνα φιλόλογους, που θα έπαιρναν δέματα αυτοί σχετική αποζημίωση. Τα γυναικαδέφια του συμφώνησαν σε όλα και τον έξουσιοδότησαν να κανονίσει αυτός όλες τις λεπτομέρειες. Κάποια κακή μοίρα όμως δεν επέτρεψε την πραγματοποίηση της τόσο πατριωτικής αυτής προσπάθειας. Έκει στη Μολδαβία ο Σακελλάριος αρρώστησε και πέθανε στο Παλάτι στις 12 Δεκέμβρη του 1865.

Καθώς γράφτηκε παραπάνω, το τυπογραφείο «Δωδώνη» είχε διακόψει τη λειτουργία του στα 1863, ύστερα από τη διένεξη του Σακελλάριου με την Έφορεία των Γιαννιτών. Σχετικά όμως με την τύχη αυτού του τυπογραφείου, για κατατοπισμό των αναγνωστών, παραθέτω μερικές περικοπές από τη διαθήκη της γυναικάς του Σακελλάριου, της χήρας πιά Χαϊδώς που συντάχθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1868 στα Γιάννινα. Σ' αυτή γράφονται σχετικά: «...Η περιουσία μου συντάσσεται... Έκον: Είς εν τυπογραφείον μετά πάντων των αναγκαίων, γνωστών μέχρις εν τώ πόλει ταύτη υπό την επωνυμίαν Τυπογραφείον Δωδώνης εν Ιωαννίνους και προσερχόμενον υπό των αδελφών μου Αλεξίου και Πέτρου Αναστασίου, οτινες μοί το έδωσαν από της πρώτης συστάσεώς του. Είς την θυγατέρα μου Εύφροσύνην Ν. Τσιγαρά αφήνω και το προμηθέν Τυπογραφείον της Δωδώνης μετά πάντων των υπ' αυτό ανήκόντων, ως ιδίαν και αναφέρεται ιδιοκτησίαν αυτής τε και των κληρονόμων της... Έτσι: μαθαίνουμε πως το τυπογραφείο «Δωδώνη», που ήταν το πρώτο που λειτουργήσε στα Γιάννινα, έγινε ιδιοκτησία της θυγατέρας του Σακελλάριου Εύφροσύνης, που ήταν γυναίκα του διάσημου δικηγόρου και λόγιου από το Βραδέτο Νικ. Τσιγαρά. Ποιόν δρόμο πήρε ύστερα αυτό δεν ξέρουμε με ακρίβεια. Έδω και κάμποσα χρόνια είχα πάρει την πληροφορία, πως ο

ΔΙΚΑΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Α. Σπαραγγέλιον στην ετήσια τακτική Γενική Συνέλευσή του σήμερα Κυριακή 17 Αυγούστου 1980, ύστερα από πρόταση του Προεδρείου, ψηφίζει ομόφωνα τα παρακάτω:

1. Ανακηρύσσει επίτιμο μέλος του τόν Ζαγορίσιο δάσκαλο, λαογράφο και μελετητή του Φυσικού Περιβάλλοντος του Ζαγορίου κ. Κώστα Λαζαρίδη, γενικά για την άγαστη του και τη συμπαράσταση προς το Σύλλογό μας και ειδικά για την εμπιστοσύνη του προς τις δυνατότητες του Συλλόγου να παρουσιάσει καλαίσθητα τη συλλογή του με τη γενική ονομασία «Χωρίδα του Ζαγορίου» και για την πλουτισμό της «Εκθεσής μας του Ζαγορίσιου Βιβλίου, με το δανεισμό σπανίων εκδόσεων.

2. Το ψήφισμα να επιδοθεί σύντομα από την Ομάδα Δημοσίων Σχέσεων στο τιμώμενο πρόσωπο.

3. Το παρόν να σταλεί για δημοσίευση στην εφημερίδα «Το Ζαγόρι μας».

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ.— Το Δ.Σ. του εκπαιδευτικού Συλλόγου Φραγκαδίων εκφράζει τις ευχαριστίες τους προς τους διοργάνους του Συλλόγου κ.κ.

α) Πέτρον Βούρνη διὰ τὴν εἰσφοράν του ἐκ 5.000 δρχ. σὴν μὴ μὴ τῶν γονέων του Ζήση καὶ Ἀ. Προδότης καὶ τῶν συζύγων του Πανδώρας καὶ Σοφίας.

β) Νίνας καὶ Γεωργίου Α. Βαρκούνη διὰ τὴν ἐκ 10.000 δρχ. εἰσφοράν τῆς σὴν μὴ μὴ τὸν πατέρα τους Ἀθανασίου.

Ν. Τσιγαράς τοῦ εἶχε μεταφέρει σὴν Ἀθήνα, ὅπου ἔκανε αὐτὸς τοῦ δικηγόρου καὶ τοῦ εἶχε ἔλκει σὲ λειτουργία. Δὲν ἔβρι ἀν εἶναι σωστὴ αὐτὴ ἡ πληροφορία.

Όταν ἔδω καὶ 20 σχεδὸν χρόνια εἶχα δημοσιεύει μερικὰ στοικία ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο «Δωδώνη» κάποιος Πανεπιστημιακὸς καθηγητὴς χαρακτηρίσει σκληρὰ παρὰ τὴν ἡλικία καὶ μὴ γιγασταί ἀπὸ κάποιον πνευματικὸ φερέα τοῦ γένους τῶν 100 χρόνων πὺ πέρασαν ἀπὸ τὴν πρώτη λειτουργία τυπογραφείου στὰ Γιάννινα. Τὴν παράλειψη αὐτὴ ἐπιθυμῶ νὰ συμπληρώσω: ὡς ἔνα μικρὸ σημεῖο τοῦ αὐτοῦ δημοσίου στὴν ἐφημερίδα μας, μετὰ τὴν συμπλήρωση 120 χρόνων ἀπὸ τὴν λειτουργία τοῦ πρώτου τυπογραφείου στὰ Γιάννινα καὶ μετὰ τὴν εὐκαιρία τῆς ὁρασίης διδύκου καὶ Ζαγορίσιων συγγραφέων, πὺ πραγματοποιοῖ αὐτὲς τὲς μέρες ὁ «Πολιτιστικὸς Σύλλογος» τῆς Δοδῆς (Ἀσπαραγγέλιον). Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀν. Σακελλάριου ἔχει τὴ θέση τοῦ ἀναφερομένου ἐπὶκαίρα στὴν πολιτιστικὴ αὐτὴ ἐκδήλωση.

Η οικοτεχνία είναι ένας από τους κυριότερους παράγοντες κάθε τόπου ένας παράγοντας, που μπορεί να συμβάλει στην παραγωγή του πλούτου των χωριών για να αναπτυχθεί η τελεία ερήμωση, που τα απειλεί.

Η καθ' αυτή οικοτεχνία είναι εργασία συνήθως, γυναικίων, οι οποίες προσφέροντας της, αισθάνονται μια ήθική ικανοποίηση για την δημιουργία τους και μια εξουσία για την υλική τους βοήθεια στο οικογενειακό ταμείο. Είναι γι' αυτές μια πολύ ενδιαφέρουσα και αποδοτική εργασία, μέσα στα πλαίσια των ικανοτήτων τους και της γυναικείας ειδικότητάς τους. Στις χειμωνιάτικες νύχτες και ημέρες, που οι ώρες φαίνονται ατέλειωτες, οι γυναίκες νοιώθουν μια ανακούφιση, όταν ασχολούνται στα όρενά τους χωριά, όπως του Ζαγορίου.

ΑΛΛΟΙ ΚΤ' ΕΔΩ...

Το Κράτος θα έπρεπε να είχε δώσει περισσότερη σημασία στην οικοτεχνία όλων των χωριών της Ελλάδας, όπως γίνεται σε άλλες χώρες. Θυλούμαστε ότι, όταν έγινο οι μελέτες οικονομικού προγραμματισμού στο Κέντρο Παραγωγικότητας και στο Γπουργείο Συντονισμού, η συντονιστική Επιτροπή, η οποία απαρτιζόταν από άντρες και τρεις γυναίκες, την κ. Αλεξάνδρα Μελά, την κ. Καλλιόπη και την κ. Γράφουσα, είχε στείλει, για εξέταση των συνθηκών της οικοτεχνίας στα Βαλκάνια, τον αξιωματικό Σουλιώτη. Εμπιστευόμενος από το ταξίδι του, έλεγε τα εξής:

Ένα από τα Βαλκανικά Κράτη, το εισόδημα από την γεωργία είναι πάρα πολύ μεγάλο, δεδομένου ότι σε κάθε οικογένεια αναλογούν 150 στρέμματα γόνιμα και αποδοτικά, που σπέρνονται δύο φορές το χρόνο, εν αντιθέσει με την Ελλάδα, που σε κάθε οικογένεια αναλογούν περίπου 30 στρέμματα και αυτά ως επί το πλείστον άγονα. Ενώ λοιπόν έχει το γεωργικό εισόδημα είναι τόσο μεγάλο, το εισόδημα της Οικοτεχνίας είναι τριπλάσιο, με τα περίφημα κρύσταλλα, τα χρωματιστά πιάτα, τα κομμάτια με εύπλαστο μέταλλο κλπ.

ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Κάτι τέτοιο είχαμε οραματιστεί και μετά, γνωρίζοντας το άγρονο έδαφος και την ολοκληρωτική σχεδόν έλλειψη υποασφαλίσσεως των γυναικών στο Ζαγόρι.

Μάλιστα τα χρόνια εκείνα, όταν τεχνική Σύμβουλος της ΟΥΝΕΠ το 1945 και του σχεδίου Μάρσαλ αργότερα, έφώναζα και έφρονιζα να ιδρυθούν Τεχνικές Σχολές στο Ζαγόρι. Ανέδρα και στον Αμύδα πολλές φορές, για να τονί-

Η ΟΙΚΟΤΕΧΝΙΑ

σω τα καλά της οικοτεχνίας. Απέσπασα ειρωνικά μειδίσματα από πολλούς και αποδοκιμασίες μόνο! Ός τόσο κατάφερα να ιδρυθεί στο Σκαμινέλι ένα Έργαστήριο, το οποίο, όμως, μη βρίσκοντας ανταπόκριση, διελύθη σε δύο χρόνια. Ένα στο Βασιλικό, το οποίο αργότερα συνεχυνούθη με την Οικοκυρική Σχολή της Βασιλικής Πρόνοιας και διελύθη και αυτό! Επίσης μια Οικοκυρική Σχολή στην Λευκή της Κέρκυρας, στο Καπάλδουρο και μερικές ακόμη.

Με την ίδια έντατική προσπάθεια πετύχαμε στο Μέτσοδο καλύτερα αποτελέσματα. Αυτά τεχνικά συμβούλοι που είχαμε, του Σχεδίου Μάρσαλ, ή Ελληνοαμερικανική Δύνα Αλεξοπούλου και η υποστηρικτική, φροντίσαμε να αναφέρουμε τα παλαιά σχέδια και χρώματα στην ύφαντική, τα οποία είχαν παραμεριστεί και αντικατασταθεί, από πολλά χρόνια, με χρώματα ανιλίνης και σχέδια μοντερνοποιημένα. Τα φυτικά χρώματα και οι γρήες τάχαν ξεχάσει.

Η ΓΙΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΪΗ ΚΑΙ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ

Θυμάμαι μια γρή Παρσκεινή Τσανάκα, που έπαινε πως το μαγουσακι (μυθ) χρώμα ενός χαλιού 200 ετών είναι με μπογιά, και πως δεν μπορεί να γίνει με φυτική βαφή, τι άπορία εξέφρασε όταν στην σόμπα της με τα ξύλα, μέσα σε μια τετζερουλά, της ανέμειξε το μπλε φυτικό χρώμα με κόκκινο φυτικό και έγινε κόκκινο.

Τα χρώματα ανιλίνης και τα μοντερνοποιημένα σχέδια, τα είχαμε και στην Οικοκυρική Σχολή, στο Δημαρχιακό Μέγαρο και παντού, τότε. Διαμαρτυρήθηκαν φυσικά, συμβουλευόμενοι και φροντίσαμε να παραμερισθούν αντικαταστήσουμε τα με φυτικά. Και τα ήδη παραγγελλθέντα χαλιά, με μόντερα σχέδια, τα μετατρέψαμε σε μικρά χαλιάκια, σταματώντας τους αρναιούς εκεί που βρίσκονταν. Πράγμα για το οποίο μας κάλεσαν σε απολογία και δοκιμάσαμε φοβερά αντιδράσεις από την ανδροκρατική, διότι απογοητεύσαμε το Μέτσοδο! Αλλά έμεις δεν πιστοθήκαμε!

ΕΝΑ ΠΛΗΘΟΣ ΚΟΜΜΑΤΙ ΧΑΛΙΟΥ, ΠΟΥ ΉΤΑΝ...

Με έρευνες και δυσκολίες, δούμισα ετών, ανασύραμε τα καταχθονικά και τα πεταμένα στους σταύλους για τη μεταφορά φουσκάς, εν είδη σάκων, ώραιότατα παλιά κομμάτια. Θυμάμαι μάλιστα την κατάσχεση ενός τέτοιου κομματιού, μη τέρμα με δύο κόρες, τι γέλια έβαλαν όταν ανέσυραν ένα κομμάτι

παλιού χαλιού, με το οποίο κουβαλούσαν κοπριά από το κατώγι!

— Έμεις σου δείχνουμε τόσα σχέδια δικά μας και των μαζώνων μας και συ θα πάρης αυτό το κουρέλι; μου είπε η μάνα και έκανε ένα χαρακτηριστικό νόημα με το χέρι της, σά νάθελε να πη: Αυτό της έχει σπρίψει.

Αυτό το κουρέλι, αφού το καθαρίσα καλά με την κ. Σιάφα, έβαλα σαν πρότυπο κι' έφτιασαν κάτι περίφημα χαλιά, τα οποία τα έκανε ανάπαστα ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Πιουρφόρ, σε μια επίσκε-

Της κ. ΦΡ. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

Ψή του τότε στο Μέτσοδο, δίνοντας και άλλες παραγγελίες. Τότε αναθάρρησε το Μέτσοδο και πίστεψε πως είχε μια δίκη. Επίσης μεγάλη επιτυχία και εύρετα διαδοχή είχαν τα χρυσά πασουμάκια και τα φορέματα (απλικά) με μαύρο δελουδό.

Δύο πραγματογνώμονες που επισκέφθηκαν το Μέτσοδο, ο Έλληνας Άγγελος Παπαϊωάννου και ο Ιταλός Αλεξάντερ, σε έκθεσή τους στο Γπουργείο έγραψαν: (θα όρισαν ακόμη)

«Ερωτήσαμε τις γυναίκες ΦΑΗ από πότα ζαναγύριαν στα παλιά και μας απάντησαν: απ' όπου ήρθαν εδώ δύο χιλιάδες, μια ξένη και η Φρόσω Ιωαννίδου και μας έδωσαν παλιά σχέδια.

ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΕΣ ΒΕΛΕΝΤΖΕΣ

Στο Μέτσοδο, πρωτοφάνηκε και μια αρκετή ποσότητα από χρωματιστές βελεντζές με τα απλά χρώματα και με μαλλιά νηματοποιημένα στο πρώτο Κλωστήριο Ιωαννίνων, Κ. Νάκου - Μπαλάφα.

Ο Κ. Νάκος έλεγε πρόπερσι στην αθηναϊκή Γεωργία Γεωργική, στην κ. Σταμάτη και άλλες, κάπου, που είμαστε συγκεντρωμένες, πως η κυρία Φρόσω Ιωαννίδου δημιούργησε τη χρωματιστή βελεντζά, που πήρε τόσο έκταση. Μας έδωσε την ψυχή τότε, δύο και τρεις φορές τα μαλλιά τα αναμύνησε, για να πετύχει την απόχρωση που ήθελε κλπ.

Είναι πολύ σπουδαία αυτή η λαϊκή κληρονομιά μας, με τις φυτικές βαφές και τελευταία πολλοί επιστήμονες, ακόμη και καθηγητές του Πανεπιστημίου, ζητούν να μάθουν τις συνταγές.

Αναφέρω μόνον λίγα περιστατικά που μου ήρθαν στη μνήμη. Όταν είχαμε το πατρίδιο Λαϊκή Τέχνη, με τις άλλες κυρίες, στα Γιάννινα και ασχολούμαστε με το αμαρσοκούτι, μας είχε φέρει ο άειμνος Μεγάλος Σπυρίδων, τον Γενικό Διευθυντή του Ταπητουργικού Οργανισμού κ.

Βαγιανά, να μελετήσει τις ανεξίτηλες φυτικές βαφές.

Τον πήγαμε μεταξυ άλλων και σε μία Συρρακιώτισσα, πούχε στον ήλιο να στεγνώσει μια κίτρινη βελεντζά. Τού έκανε εντύπωση, το λαμπερό, γλυκύτατο, σά φλωρί χρώμα της. «Λάμπει η βελεντζά σου» της λέει. «Θα την έχεις φρεσκοβαμμένη». Γέλασε η γυναίκα: «Είναι της μάνας μου» τ' απαντάει. Βαμμένη πριν 40 χρόνια με γαλατσίδα. Ολόκληρο έθνος, θυμάμαι, γράφτηκε τότε για τη γαλατσίδα, βαφή κοινότατη στην Ήπειρο, και άπορα, όταν ακούω μερικές, που εξαγγέλλουν και στην τη λείραση και στον τύπο πως ασχολούνται με φυτικές βαφές, και δεν ξέρουν τη γαλατσίδα, που την ξέρουν όλες οι γυναίκες της Ήπείρου και που δεν τη φάνει ούτε ο κόκκος ούτε το σαφράνι ούτε άλλο φυτικό χρώμα.

ΤΟ ΚΡΙΜΕΖΙ ΣΤΗΝ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑ

Αφού φροντίσαμε να εφαρμόσουμε τις φυτικές βαφές στις επισκεψείες μας σ' όλες τις Ήπειρωτικές οικοκυρικές Σχολές, πήγαμε και στη Νέα Καισάρεια, όπου υπήρχε παράδοση χαλιού περσικού. Σε άργαλειο πρωτόγονο, με μόνο τέσσερα πελώρια ξύλα και χωρίς ούτε φενίρισμα, ούτε πλύσιμο. Βάλανε ένα για δοκιμή μπροστά, δάφοντας πρώτα τα μαλλιά επί τόπου σε μια φωτιά στο υπαίθριο, που συνήθιζαν οι πρόσφυγες. Μια γούρνα χτισμένη με τούβλα κι έπαυον το καλάνι. Βάψαμε με Κριμζι (μυλές ινδικές) που επικαίνονταν στα δασκάλια. Τις αγοράζουν στο εμπόριο έφημενες, τις σπανίζουν, τις περνούν από φίλες σίτες και τις δράζουν, άλλες μὲν με ξυλό (δένει σιγά) όποτε γίνεται κόκκινο χρώμα και άλλες με σιδήρι, όποτε γίνεται κόκκινο.

Με το κόκκινο αυτό βάφονταν οι πορφύρες των Βυζαντινών αυτοκρατόρων. Μετά το όρασμα δώσαμε στις κοπέλλες να το ξεπλύνουν, ακόμη και με αλεύρι. Το νερό ήταν κατ'ακρίβεια. Τότε μια γρή που παριστάτο, σηκώθηκε τρομαγμένη να φύγει τρέχοντας και φωνάζοντας: — Παιε, παιε να φύγουμε! Αυτή είναι μάνα μου. Θα μας μαγειρέψει.

Κι' άλλη μια φορά στη Λευκή της Κέρκυρας είχαν μαζευτεί άνω από εκατό νέες κοπέλλες και νιόπαντρες, από τα γύρω χωριά, να ακούσουν σχετικά με την οικοτεχνία από μια ειδική, που έφερνε η Αμερικανίδα κ. Ρένος, (η επικεφαλής του Προγράμματος Κερκύρας). Εκεί είχαν παράδοση της έπεξεργασίας του λιναριού, μόνον. Ο πρόεδρος της Κοινότητας, παρπονούνταν αρχικά, ότι θέλοντας να δοκιμάσει και το μαλλί, ύφανε η κοπέλλα του ένα ώραιότατο παν-

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 8η ΣΕΛ.

Νέα ἀπὸ τὸ Μεσοβούνι

Τὸ πανηγύρι τοῦ χωριοῦ μας στὴς 15 Αὐγούστου σημείωσε φέτος τόσο μεγάλη ἐπιτυχία ὅσο ποτέ. "Οἱ σχεδὸν οἱ ξενιτεμένοι Μεσοβουνιώτες, ἀδιόρθωτοι νοσταλγοὶ τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας, ξεκίνησαν γιὰ τὸ μεγάλο προσκύνημα τοῦ ὁμορφοῦ τόπου, πού γεννήθηκεν. Τὸ εὐχάριστο εἶναι πὺς ὅλοι τοὺς κουβαλίησαν μαζί τους καὶ τὰ παιδιὰ ἀτούς, πὺς με τοὺς χοροὺς τους καὶ τὸ κέφι τους ἔδωσαν καινούρια ζωὴ στὸ χωριό. "Ἐνα μεγάλο εὖγε στοὺς γονεῖς πὺς με ὑπομονὴ καὶ πίστη κατάφεραν νὰ μεταδώσουν στὰ παιδιὰ τους τὴν ἀγάπη καὶ τὴ λατρεία γιὰ τὸ γραφικὸ Μεσοβούνι, πὺς πνιγμένο μέσα στὸ πράσινο, δίνει μιὰ εἰκόνα ἀσύλληπτης ὁμορφιάς καὶ γαλήνης ἐκ παρασείας. Παραφωνία στὸ φυσικὸ περιβάλλον ἦταν τὰ 150 περίπου αὐτοκίνητα, παρακαρσιμένα στοὺς δρόμους καὶ στ' ἀλώνια.

Τὸ εὐχάριστο ἦταν, πὺς τὴν ἐπομένη τοῦ πανηγυριοῦ γίνηκαν οἱ γάμοι τοῦ νεαροῦ διαστοῦ τῆς πατριαρχικῆς οἰκογένειας Κοντονασαίων τοῦ Θωμά με τὴν ἐξαίρετη νοικοκυροπούλα Καλλιρόη Πιλόσκα ἔχοντας στὸ πλευρὸ τους τὸ νεαρὸ κομπάρσο Νίκο Σιώκα με τὴν ὁραία μνηστή του.

Ο πατέρας τοῦ γαμπροῦ πασίγνωστος σ' ὅλο τὸ νομὸ Γιαννίνων γεωπόνος Θεόφιλος Κοντονασίας, παρέθεσε πλούσιο Ζαγορίσιο φαγοπότη σὲ τετρακόσιους καλεσμένους, πὺς ὅλοι εἴμεναν ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν χουβαρδούνη καὶ περιποίηση τῶν οἰκογενειῶν τῶν νιοπαντρῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴ φιλοξενία, τὴν καλὴ καρδιά καὶ τὴν προθυμία ὁλων τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ.

Τὸ γλῆντι τῶν καλεσμένων ξέγων καὶ τῶν πανηγυριστῶν συνε-

χίστηκε ἐνιαῖο με μεγάλο κέφι, δὺς ὁλόκληρα μερόνυχτα. Συγκινητικὴ ἐντύπωση προκαλεσε ὁ ζήλος τῶν κοριτσιῶν καὶ ἀγοριῶν πὺς γεννήθηκαν στὰ ξένα, πὺς μαζί με ξενιτοπίτισες νυφάδες καὶ γαμπροὺς προσαρμόστηκαν τόσο γρήγορα στὰ ἴθνη καὶ ἔθιμα τοῦ χωριοῦ, πὺς χορεύοντας τοὺς ντόπιους χοροὺς με τόσο ἐπιδεξιότητα, νόμιζε κανεὶς πὺς εἶναι γέννημα καὶ θρέμμα τοῦ χωριοῦ μας. Αὐτὸ εἶναι μιὰ ἐνθαρρυντικὴ διαπίστωση ὅτι ὁ ἄλλοπρόσθαλος καὶ χυδαῖος ξενόφερτος πολιτισμὸς δὲ ὄριζε κατὰ τὴν ἔξω ἀφῶς στὰ χωριά μας.

Ἐχουμε ὅλοι χρέος νὰ διαφωτίσουμε τὸν ξενιτεμένο κόσμο μας ὅτι μονάχα στὰ χωριά μας θὰ βροῦν τὴν ἀνάπαυση καὶ τὴ γαλήνη ὕστερ ἀπὸ τὴς δύσκολες συνθήκες ζωῆς τῶν πόλεων. "Οἱ λοιποὶ πὺς τὴς χρονιάτικες διακοπὲς μας στὰ ρημαγμένα χωριά μας. Ἐκεῖ θὰ φουσκώσουν τὰ πλεονία μας ἀγνὸ ὀξυγόνο καὶ τὸ κορμὶ μας θὰ δροσιστεῖ ἀπὸ τὸ ζωογόνο ἀέρα τῶν βουνῶν μας. Οἱ λίγοι μόνιμοι κάτοικοι τῶν χωριῶν, ριζωμένοι στὴ γῆ πὺς γεννήθηκαν, δέχονται μ' ἀγάπη καὶ λατρεία τὰ ταξιδεμένα παιδιὰ τους καὶ αἰσθάνονται σὲ δὲν ἀπόμειναν μόνοι καὶ ἔρμαι στὸν κόσμο, ἀλλὰ τοὺς θυμολογεῖτε καὶ πάντα νοσταλγοῦμε τὴς ὥραιες μέρες, ἔστω καὶ λίγες, πὺς ζήσαμε μαζί τους.

Πόσο διαφορετικὴ θὰ ἦταν ἡ ζωὴ μας ἂν ὅλες οἱ κυβερνήσεις ἀπὸ τὸ 1950 καὶ δῶθε ἀντιδρῶσαν μ' ὅλα τὰ μέσα στὴ συσσώρευση ὅλων τῶν διευκολυντῶν στὴν Ἀθήνα καὶ Θεσ/νίκη, ἀλλὰ τίς σκορποῦσαν σ' ὅλες τίς ἐπαρχίες, δὲ θὰ παρουσιάζονταν τὴν τὸν τρομερὸ φαῖνόμενο τῆς ἐρήμωσης τῆς ἐπαρχίας. "Ἐνα μικρὸ παράδειγμα: "Ἀν ἰδρύνονταν στὸ Καπάκι ἕνα ἢ δὺς ἐργοστάσια, πὺς θ' ἀ-

ΠΑΝΗΓΥΡΙ
ΣΤΟ ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Τ' Ἀγ - Λιὸς στὸ μικρὸ κ: ἀγαπημένο μας χωριὸ ἔγινε καὶ φέτος τὸ πανηγύρι ὅπου ἦρθαν πάρα πολλοὶ ξενιτεμένοι Καπεσοβίτες καὶ φίλοι.

Τὸ πρωτὸ πῆγαμε στὴν ἐκκλησία καὶ μετὰ τὴ λειτουργία με ἐπικεφαλῆς τοὺς ἐκλεκτοὺς ὀργανοπαῖκτες Καφαλαῖους καὶ τὸν ἀκούραστο καὶ πανταχοῦ παρὸν πρόεδρό μας Εὐριπίδη Βουλδῆμο ξεκίνησαμε γιὰ τίς «ἐπισκέψεις» πὺς στὴς κρεβάτες τῶν σπιτιῶν τῶν ἔγινε χορὸς τετρακούδερτος. Δὺς μερόνυχτα κράτησε στὸ καινούργιο μας μεσοχώρι ὁ χορὸς καὶ οἱ ξένοι καὶ οἱ Καπεσοβίτες χόρεψαν με τὴν καρδιά τους, φεγγόντας δὲ εὐχρηθήκαμε στὸν πρόεδρο νὰ μᾶς ζήσει, ἔμετς δὲ νὰ ξαναγράψουμε καὶ τοῦ χρόνου.

ΦΙΛΟΜΗΛΑ ΤΟΛΟΓΑΟΥ

πασχολοῦσαν 300 ἀνθρώπους, τὰ γύρω χωριά δὲ θὰ ρήμαζαν.

Τὴν ἀνικανότητα τῶν λεγομένων ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, πὺς κατάντησαν φιλικαντζῆδες μικρορουσφετιῶν καὶ πὺς δὲ μπόρεσαν νὰ καταλάβουν τὸ πὺς ἀπλὸ πρᾶγμα γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ τόπου, τὴν πληρώνουμε τώρα ὅλοι μας κ' ἔκει νοι πὺς ζοῦν μέσα στὰ σημερινὰ τοῖα τῶν πόλεων καὶ οἱ ἄλλοι ἔγκαιρα ταλειμημένοι ἦρωες, πὺς γαντζωμένοι στὴ γῆ τῶν πατέρων τους, ἀγναντεύουν με λαχτάρα καὶ χτυποκάρδι τὴ στροφή τοῦ δρόμου μὴν πάει καὶ φανεῖ κάνα αὐτοκίνητο νὰ φέρει λίγη χαρὰ, λίγη στοργὴ καὶ λίγο κέφι στὴ μοναξιά τους.

ΧΑΡ. ΠΕΤΣΚΟΣ

ΚΑΤΩ - ΣΟΤΔΕΝΙΩΤΙΚΑ
ΝΕΑ

★ Τὴν Τετάρτη 9.7.1980 ὁ ἐργολάβος κ. Αεοντάρης καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητάς μας κ. Δημ. Κυρίτσας, ἔθεσαν δοκιμαστικὰ, σὲ λειτουργία τ' ἀντιστάσιο καὶ τὸ νερὸ κύλισε ἀφθονο, στὸ οἶκτο τῆς ὕδρευσης τοῦ χωριοῦ μας.

★ Ἡ ἹΣΜΗΝΗ Κάλαντζη — Σουσιπούλου διέθεσε τὸ ποσὸ τῶν 10.000 δρχ. γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς ὁροφῆς (παδαροῦ) στὸ κομνητῆρι τοῦ χωριοῦ μας, δὲ μνημὸ τοῦ ἀντρα τῆς Θωμᾶ Δημ. Κάλαντζη.

★ Ο νέος ἐπιστήμονας - ἱατροὺς ΤΑΣΟΣ Χρυσ. Σουσιπούλους μετατέθηκε ἀπ' τ' Ἀγροτικὸ Ἰατρεῖο Δροσολιγῆς (Κάντακου) Κόντασας στ' Ἀγροτικὸ Ἰατρεῖο Χαρκοκίου Ἰωαννίνων.

★ Τ' Ἀγ - Λιὸς (20.7.80) ὁ ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ μας Παπα-Νικόλας Ἀνωγειάτης, ἔβαψτε στὸν Ἀγ - Θανάση μας, δὺς μικρὰ Σουδενιωτόπουλα:

α) Τ' ἀγοράκι τοῦ Ἀλέξη καὶ τῆς Λαμπρινῆς Νταχρή, στὸ ὁποῖο ὁ ἀνάδοχος κ. Βασ. Ζαρκάδας Ὑπάλληλος τοῦ ΟΤΕ, τοῦ χάρισε τὸ ὄνομα - Βαγγελάκης.

καὶ β) Τὴν κορούλα τοῦ Σωτήρη καὶ τῆς Εὐθυμίας Γόγλου, στὴν ὁποία ἡ νοῦα τῆς Ἰωργίας Δημ. Ἀρδαντῆ, τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομα Παρασκευούλα. (Τ' ὄνομα τῆς μάκως τῆς Τσεβῆς).

★ Συνεχίζονται οἱ ἐργασίες κατασκευῆς γεφυρῶν καὶ χηλκίστρωσης τῶν ἀγροτικῶν δρόμων στὸν κάμπο μας.

★ Ο προσδευτικὸς ἐπιχειρηματίας Χρήστος Ντινούλης ἀπὸ τὴν Ἀρτσιστα Ζαγορίου, ἔχει καλλιέργησι στὴν κοιλάδα μας, πάνω ἀπὸ 200 στρέμματα σιτάρια καὶ κριθάρια.

ΧΡΗΣ. Ν. ΣΟΥΣΙΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ Ζαγόρι μας

Ἡ γιορτὴ τῆς Μεγαλόχαρης στὸ Ἡλιοχώρι

Γιὰ πρώτη φορὰ φέτος οἱ κάτοικοι ἀλλοδαποὶ καὶ Ἡλιοχωριῶτες χάρισαν στοὺς συγχωριανοὺς τους μιὰ χαρμόσυνη γιορτὴ πὺς θεωρεῖται ὡς πραγματικὸ θαῦμα τῆς Μεγαλόχαρης.

Τὸ πανηγύρι τοῦ χωριοῦ γιορτάστηκε καὶ φέτος, ὅπως καὶ ἄλλοι, τοῦ προσφίτη Ἡλιοῦ, ἀλλὰ λόγῳ τῆς μεγάλης κοσμοσυρροῆς τῶν ξενιτεμένων, οἱ παρευρισκόμενοι ἀπὸ ἄλλες πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ ἐξωτερικὸ (φοιτητὲς καὶ ἐργαζόμενοι), εἶχαν τὴν ἐμπνευσὴ νὰ χάρισουν στοὺς συμπατριῶτες τους μιὰ ἀόκητη χαρὰ τὴν Ἄγια μέρα.

Τὴν παραμονὴν εἰσήλθε ἡ ἰδέα καὶ τὸ μεσημέρι τῆς Παναγίας, σ' ἕνα ἀστραφτερὸ καταπράσινο πλάτωμα τοῦ Σχολεῖου τὴν μεγάλη μέρα.

Τὸ πρωτὸ ὅλοι οἱ κάτοικοι γέμισαν τὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας (τὴν ἀρχαία μονὴ τοῦ Ἱερομονάκου Κυπριανοῦ) καὶ παρακολούθησαν με θρησκευτικὴ κατανύξη τὴ θέα λειτουργία.

Πρωτοφανὲς στὰ χρονικά τοῦ Ἡλιοχωριοῦ νὰ βλέπει κανεὶς κατ'ἐπιστὴ τὴν ἐκκλησίαν ὡς καὶ τὸ Νάρθηκα.

Μετὰ τὸ τέλος οἱ κάτοικοι ἀλλοδαποὶ καὶ Ἡλιοχωριῶτες, ὡς καὶ ἄλλοι, ἀρχισαν παρῆες - παρῆες, νὰ ἐπισκεπτόνται κατὰ τὰ πατροπαράδοτα, τὰ σπιτία πὺς γιόρταζαν.

Στὸ μετὰ οἱ Νέοι ἐργάζονταν στὴν πλατεία με ἐντατικὸ ρυθμὸ γιὰ τὸ πανηγυρικὸ τραπέζι. Ἄλλοι γυρίζαν τοὺς ὀδελῆς, ἄλλοι κουβαλοῦσαν τραπέζια καὶ καρέκλες καὶ ἀφοῦ κινητοποιήσαν ὅλους κατόρθωσαν, σὲ χρόνῳ ρεκόρ, νὰ τὰ ἔχουν ἑτοιμα ὡς τὴν παραμικρὴ λεπτομέρεια.

Τὸ μεσημέρι, ὅλο τὸ χωριό, με ἐπικεφαλῆς τὸν δραστήριον πρόεδρο κ. Δημήτριο Πολύζον, παρέκθησε σὲ κοινὴ συνεστίαση, στὴν πλατεία, στὸν ἱστικὸ τῶν δένδρων, σ' ἕνα ἀστραφτερὸ καταπράσινο περιβάλλον με πανοραμικὴ θέα.

Ἀγναντεύαμε τὴν μεγαλοπρεπὴ ζούγκλα τοῦ Ζαγορίου τοῦ τοπίου με φόντο τίς ἀλπινικὲς κορφές τῆς τύμφης. Σ' αὐτὸ τὸ μαγευτικὸ περιβάλλον ἕνα ἀπὸ καὶ δροσερὸ βουνίσιο ἀεράκι χάιδεψε εὐεργετικὰ τὰ πρόσωπα ὁλων. Ἦταν ἕνα Ἡλιοχώρι χάριμα ἕνα Ἡλιοχώρι ἀγνώριστο!

Ἀξίζει με τὴν εὐκαιρία νὰ το-νισθεῖ ἔδω ὅτι οἱ Ἡλιοχωριῶτες συν-

δέονται ὅλοι στενά μετὰ τοὺς με συγγενικοὺς καὶ φιλικούς δεσμοὺς ἔδω κυριαρχεῖ μόνο ἡ παράδοση καὶ ἡ λατρεία πρὸς τὴν γενέτειρα γῆ.

Μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα πανηγυρικῆς ἐξαρσης ὁ πρόεδρος καλωσώρισε τοὺς ξενιτεμένους συμπατριῶτες τοὺς καὶ ἀπηθύονε τίς εὐχὲς τοῦ πρὸς ὅλους. Στὴ συνέχεια ὁ ὑποφαινόμενος πὺς θρέθηκε μετὰ τῶν συμπατριῶτων μου, ὕστερα ἀπὸ ἀπουσία πολλῶν χρόνων, ἀπηθύονα λίγα λόγια ἀναφερόμενος εἰς τὴν λατρεία τοῦ ξενιτεμένου Ἡπειρώτη πρὸς τὴν πατρίδα του.

Ἀμέσως μετὰ, προσφέρθηκε σὲ ὅλους οὐζάκι με νοστιμότητα συκατάκια καὶ σὲ συνέχεια, ἄρχισε τὸ φαγοπότη με ψητὸ σούβλας ἀπὸ ἐγγύχρια ἀρνοκάτσικα.

Με μεγάλη χαρὰ τσούγκριζαν ὅλοι τὰ ποτήρια τοὺς ἀλλολεουσχο-μενοι: Καὶ τοῦ χρόνου.

Στὴ συνέχεια στήθηκε χορὸς πὺς κράτησε μέχρις ἀργὰ τίς ἀπογευματινὲς ὥρες.

Νὰ μοῦ ζήσεις Ἡλιοχώρι - ἀγάπη μου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΕΛΕΚΟΥΔΑΣ

Νέα ἀπ' τὸν Ἐλαφίοτοπο

Τὴν 6ην Αὐγούστου 1980 καὶ ὥραν 8 μ.μ. ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια λειτουργίας τοῦ Παρθενωγωγείου Ἀποστόλου Σολωμοῦ εἰς Ἐλαφίοτοπον.

Παρέστησαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων μετὰ τριῶν ἱερέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Ἐλαφίοτοπου, μετὰ τῶν παραθεριστῶν.

Οἱ δύο αἵθουσες τῆς Σχολῆς, ὁ προθάλαμος καὶ ἡ αὐλὴ ἦσαν ὑπερπλήρεις. Ο ἁγίασμός ἔγινε ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην, δοηθούμενον ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς καὶ ὑπῆρξεν ἐπιθλητικὸς. Μετὰ τὸν ἁγίασμόν ἀκολούθησε προσφώνησις τοῦ δικηγόρου κ. Γεωργίου Σολωμοῦ, μέλους τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κληροδοτήματος τὴν ὁποίαν θὰ δημοσιεύσουμε στὸ ἐπόμενο φύλλο, καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁμιλήσε πρὸς τοὺς κατοίκους ὁ Μητροπολίτης με ἐμπνευσμένα λόγια, χειροκροτηθεῖς θερμά. Ἡ ὀργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν ἐγκαινίων δοηθουμένη καὶ ἀπὸ τίς κυρίες Φανήν Σολωμοῦ, Θηρεσίαν Φαρμάκη, Ἐλενίτσαν Τότσκα, τὴν διδασκάλισσαν τῆς Σχολῆς Δίδα Ἀμαλία Βουκά-

♦ Συνέχεια στὴν 11η Σελίδα

Ἡ Οἰκοτεχνία

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 7η ΣΕΛ.

τελόνι, ἀνάμικτο (στιμόνι, λινάρι καὶ ὕαδι, μαλλί). Μὰ ἐπειδὴ ἦταν μαυρισμένο καὶ βρώμικο, τὸ ἔβαλαν στὴν μπουγάδα καὶ μάζεψε κουδάρι.

— Μπαίνει τὸ μαλλὶ στὴν μπουγάδα; τοὺς λέω.

— Μὰ πὺς νὰ ἀσπρίξει;

— Βάζουμε σ' ἕνα τενεκεδάκι θειάφι σκόνη, τοὺς λέω, τὴ σκεπάζουμε μ' ἕνα κοφίνι, ἐπάνω μιὰ πεσέτα χνουδωτὴ θρεγμένη, ἐπάνω τους τὸ μάλλινο ὕφασμα, πὺς θέλουμε νὰ ἀσπρίσουμε. Τὰ σκεπάζουμε μ' ἕνα σεντόνι καὶ ἀφοῦ ἀνάψουμε τὸ θειάφι, τ' ἀφήνουμε ὥρες στὸν ἀέρι καὶ γίνεται κατὰλευκο.

Τὶ ἐνθουσιασμὸ οἱ Ἀμερικανίδες καὶ οἱ παριστάμενες Ἀγγλίδες!

Πᾶμε σ' ἕναν κήπο. Ἐκεῖ εἶχαν ἀρχίσει στοὺς ἀργαλειοὺς κατὰ κερμελιωτὲς κουβέρτες, μουντζουρω-

μένες καθὼς τὰ χέρια τους ἦταν κόκκινα καὶ μπλε ἀπὸ βαφές. Ρωτάω.

— Μὲ τί βάφετε;

— Μὲ μπογιές τὰ κόκκινα καὶ με λουλάκι — ὅπως γράφει ἡ συνταγὴ — τὰ μπλε, ἀπαντοῦν.

— Ο λαὸς ἔχει δικιὰ του συνταγὴ, τοὺς λέω γιὰ τὸ λουλάκι. Τὸ βάφουμε με χλιαρὴ σαπιά (τὴ βρωμιά πὺς δαγάζει τὸ μαλλὶ τοῦ πρόβατου, τὸ πουκάρι) τὴν ὁποία ζεσταίνουμε κάθε μέρα καὶ περισσότερο, ὅσο νὰ ζεματίσει τὴν ἑκτὴ ἡμέρα καὶ δὲν ξεβάφει ποτέ. Μ' αὐτὴ τὴ σαπιά οἱ Μεσοβιτισσες βάφουν ὅλες τίς μπογιές. Ἐσεῖς γιατί νὰ μεταχειρίζεστε ἀνιλίνες; Ἐχετε γύρω σας ὅλο τὸ κόσμο τίς βαφές; Καρυδιές, συκαμιές (συ κομωριές), ροδιές, κληματαριές, ἀκόμη καὶ τσουκνίδες. Ὅλα βάφουν.

— Γράψτε τα, γράψτε τα ὅλα αὐτά, φώναξε ἡ Ἀμερικανίδα καὶ οἱ Ἀγγλίδες με καλοῦσαν νὰ πάω στὴν Ἀγγλία νὰ διδάξω τίς βα-

φές.

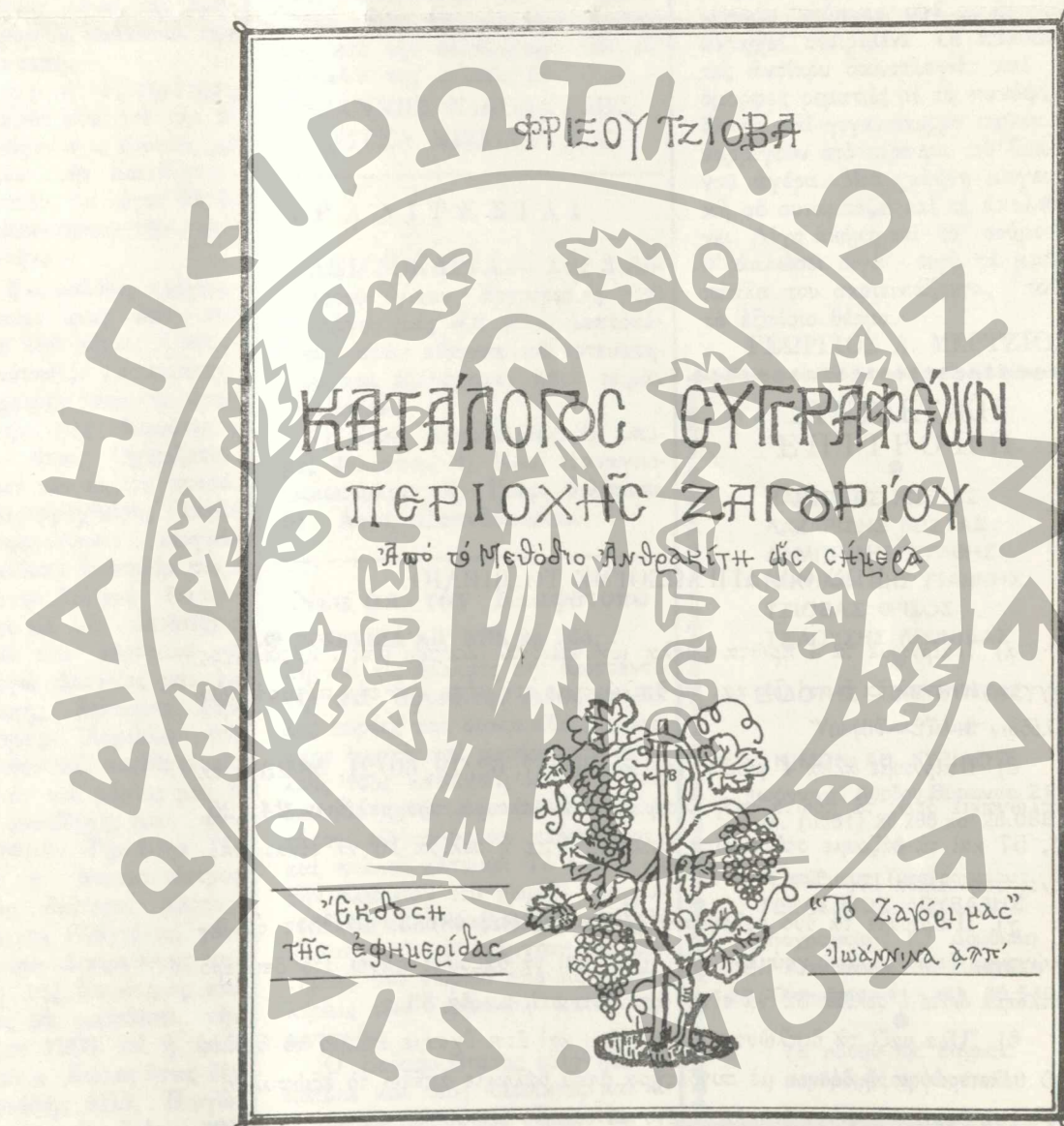
Κατὰ ἄλλο, πολὺ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἡπειρωτικὴ ὕφαντική, εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ Σαμαροσκουτιοῦ, πὺς εἶναι γέννημα - θρέμμα τῆς Ἡπείρου καὶ μόνον - ὅσο καὶ ἂν θέλησαν τὰ ἐργοστάσια καὶ ἄλλοι Ὀργανισμοὶ νὰ τὸ ἀντιγράψουν. Ἀπὸ τὸ 1943 ὑπάρχει σχετικὸ ἄρθρο μας «Τὸ Σαμαροσκοῦτι», πὺς ὁ αἰμννχστος φίλος Σαλαμάρκας εἶχε ζήτησει νὰ γράψουμε.

Στὰ Γιάννινα, στὸ Πρατήριο Λαϊκῆς Τέχνης με τὴν ἀληθινὴν τὴν μεγάλη Ἡπειρώτισσα Μαρία Πυρσιβέλλα, τὴν ὁποία δυστυχῶς κανεὶς δὲν ἀναφέρει, ὡς Πρόεδρο, καὶ τὴν ὑποφαινομένη ὡς ἀντιπρόεδρο, δημιουργήθηκε καὶ ἐξελέχθη καὶ τὸ σαμαροσκοῦτι καὶ φορέθηκε ἀπὸ χιλιάδες κόσμο. Ἀπὸ τὴν Ἀγ γελικὴ Χατζημιχάλη πρῶτα, ἀπὸ τὴν Μαρίκα Κοτοπούλη, τὴν Κατερίνα, τὸν Μεταξά, τὸν Διάδοχο καὶ στάλθηκε καὶ στὸ Χόλυγουντ. Καὶ ὅταν φτιάξαμε δείγματα γιὰ τοὺς Ἀμερικανικοὺς τοῦ Σχεδίου

Μάρσαλ, μᾶς παρήγγειλαν 24000 μέτρα. Ἀλλὰ ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἐδέχθη τὴν παραγγελία, ὅπως καὶ μιὰ ἄλλη ἀργότερα ἀπὸ 1200 δελάντζες στὸ Κέντρο Παραγωγικότητος, ἀπὸ φόβο πὺς δὲν θὰ ἐπιτύχει ἡ ἐνιαῖα παραγωγή. Κι ἔτσι ἀνεργες γυναῖκες τῆς Ἡπείρου ἔχασαν τόσην ἐργασία.

Τὸ θέμα αὐτὸ πρέπει νὰ πραγματευθοῦμε διεξοδικὰ, καθὼς καὶ τίς φυτικὲς βαφές, γιατί ἡ ἀνάπτυξη τῆς Οἰκοτεχνίας εἶναι παράγων πρὸδου γιὰ τὴν Πατρίδα μας. Εὐτυχῶς κάποια ἐξωτερικά ἄρχισε νὰ φαίνεται ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ ζήτημα στὸ δουραμένο καὶ κατὰμυρο οὐρανὸ τοῦ Ζαγοριοῦ με τὸ ἀνοίγμα τῆς Οἰκονομικῆς Σχολῆς Μονοδεντρίου, δίπλα στὴ μονακίτη Λαμπρινῆς καὶ καὶ τὴν προσοτικὴ ἀνοίγματος καὶ σ' ἄλλα χωριά, πὺς πέτυχε ἡ ἐκλεκτὴ Ζαγορίσια μερὶς τοῦ Ριζαριστοῦ κληροδοτήματος.

★ Σὲ ἄλλο φύλλο τῆς ἐφημερίδας μας θὰ γράψουμε σχετικὰ.

ΝΕΑ ΑΠ' ΤΗ ΛΕΠΤΟΚΑΡΤΑ

Ἡ δημολόγησις λεωφορείου ΚΤΕΛ ἔδωσε χαρὰ στοὺς χωριανούς γιατί ἡ ταλαιπωρία μας ἐπὶ δέκα χρόνια ἦταν μεγάλη.

Τὸ πανηγύρι μας στὶς 26 Ἰουλίου τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἀρχισε ἀπ' τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας καὶ καινουργία πλατεῖα τοῦ χωριοῦ μας πού, χάρι τῆς πίστεως τῆς Νομαρχίας, ἔγινε καινουργία.

Τὸ γλέντι, χάρις στὸν Κάμη μὲ τὸ κλαρίνο του καὶ τὴν παρέα του, στὸν ἀκούραστο Σταύρο μὲ τοὺς μεζέδες του καὶ τὸ κρασί του, κράτησε ὡς τὸ πρωτῶ.

Τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στὸ ἡμεροῦ παρεκκλησίᾳ τῆς ἔγινε ἡ λειτουργία καὶ ὁ ἀγιασμός. Χρόνια εἶχε νὰ συγκεντρώσει τόσοι πανηγυριστᾶς.

— Στις 12 στὴν Κεντρικὴ Ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ μας ἔγινε ἡ βάπτισις τῆς κορούλας τοῦ Ἀγαμέμνονος Τσιμὴ τελωνιακοῦ ὑπαλλήλου στὴν Κέρκυρα. Ἀνάδοχος ἦταν ὁ Εὐάγγελος Φαρμάκης Διευθυντῆς τοῦ Ἀριστοτέλειου Δημ. Σχολείου Ἰωαννίνων. Τῆς χάρισε

τὸ ὄνομα Ροδόκλεια.

Ὑπόμειθα τόσο στοὺς γονεῖς καὶ νουὸν νὰ τοὺς ζήσει καὶ νὰ τῆς χαρίσει τὰ χρόνια καὶ προτερήματα τῆς γιογιᾶς τῆς.

Ἀπὸ τὸ μεσημέρι ἀρχισε τὸ γλέντι στὸ μεσοχώρι ἀλλὰ τὸ θράδυ ἦταν γεμάτο γιατί ἐκτός ἀπὸ τοὺς 150 χωριανούς καὶ παραθεριστὰς τίμησαν τὸ πανηγύρι μας καὶ πολλοὶ ἀπὸ τὰ γύρω χωριά. Μεταξὺ των καὶ 50 Νεγαιώτες μὲ ἐπικεφαλὴ τὸν πρόεδρό τους Θεόφιλο.

Τοὺς εὐχαριστοῦμε καὶ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς συγχωρήσουν ἂν δὲν τοὺς περιποιηθήκαμε ὥπως ἔπρεπε.

Τὸ γλέντι κράτησε ὡς τὸ ξημέρωμα μὲ τάξη ἡσυχία καὶ χόρεψαν οἱ φιλοξενούμενοι.

Τῇ δευτέρῃ μέρᾳ ἑορτῇ τοῦ Ἀγ. Παντελεήμονα μετὰ τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ πύγαμε στὸ σπίτι τοῦ Λούση Τζώρα πού γιόρταζε. Ὁ πῶς κάθε χρόνο ἔγινε τῆς κακομοίρας ὡς τῆς ἀπογευματινῆς ὥρας.

Τὸ θράδυ συνεχίστηκε στὸ μεσοχώρι ὅπου χόρεψαν οἱ χωριανοὶ ὡς τὸ πρωτῶ.

Εὐχόμεθα καὶ τοῦ χρόνου.

Νέα ἀπ' τὴ Βοβοῦσα

(Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας Χρόνη Δρούγια).

Καίτοι, ἡ Βοβοῦσα πανηγυρίζει ἐπὶ τρίτημερον στὴν Ἁγία Παρασκευὴ 26 - 28 Ἰουλίου, ἐν τούτοις καὶ σήμερα τῆς Παναγίας κάνει ἡμερήσιον πανηγύρι χωρὶς κλαρίνα καὶ διολιὰ.

Ἡ Θεία λειτουργία γίνεται ἀπὸ τὸν ἱερέα μας Χρῆστον Γαθρέα, πού δείχνει ὅτι ἀγάλλασε τὴν ἱερωσύνη δοθηθεῖς ἀπὸ τὸν πεπειραμένον φάλτη μας Βασίλειον Ι. Δῆμου, στὸν ἀπάνω μαχαλᾶ στὸ χωριὸ τῆς ἁλλοτε ἐκκλησίας τῆς Παναγίας, ὅπου ὑπάρχει σήμερα ἕνα εἰκόνημα, διότι λόγω κατολισθήσεως τοῦ ἐδάφους, ἔχει καταρῶσει καὶ καταστράφει τελείως πρὸ 200 ἐτῶν, περίπου.

Μετὰ στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας γίνεται διπλὸς γενικὸς χορὸς, μπροστὰ οἱ ἄνδρες καὶ πίσω οἱ γυναῖκες, μὲ τοπικὰ καὶ πολὺ παλαιὰ τραγούδια ὅπως:

1. Βοβουσιώτες γκεγκελίδες (1700 μ.Χ.).
2. Κάτω στὴν Πρέβεζα.
3. Δὲν εἶναι κρῖμα καὶ ἄδικο (553 π.Χ.).
4. Ἀντίκρη ἀπὸ τὸ Γαλατᾶ, ἀγνάντιο ἀπ' τὴν Πόλη (1453)

5. Στὸ Γρινιόν, στὸ Γρινιόν, στὸν ἡμεροῦ τὸν τόπο.

6. Κάτω στὸν Ἅγιο Θόδωρο, καὶ πολλὰ ἄλλα, τὰ ὅποια διατηροῦνται καὶ μεταδίδονται ἀπὸ γενιὰ σὲ γενιὰ, χωρὶς βέβαια νῦν γράμμενα σὲ κανένα διόλι.

Ὁ γενικὸς χορὸς κρατᾶ περιπὺ 2 ὥρας, καὶ μετὰ παρέε, παρέε ἐπισκέπτονται ὅλα τὰ σπίτια τοῦ συνοικισμοῦ. Ἀπὸ τραβᾶν ἀπὸ κανένα ταῖπουρο, ἀπὸ τὸ Σπῆλιο Γρεβενῶν ἢ οὗδ' ἀρχίζον τὰ ὠραία τραγούδια μας: Ἀρμένισσα, Κυρὰ Ἀναγνώστεινα, Ὅλες οἱ μάνες τῶν κλεφτῶν, Μακρὴ Γιαννούλη μας, Θέλω νὰ στοπῶ μωρή νησιώτισσα, Μικρὴ διαγούλα νῆπινα, Ποιὸς εἶδε φᾶρ σ' ὄργωμα καὶ θάλασσα σπαρμένη κλπ.

Σὲ κάθε σπίτι ἀπὸ 2 - 3 καὶ τὰ τραγουδᾶν ὅλοι μαζί, παλαιὸ καὶ νέοι. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ταῖπουρου κατηφορίζουν, συνεχίζοντας τὰ τραγούδια, μάλιστα μὲ μεγαλύτερη διάθεση, ἥτοι, Κίνησαν τὸν δρόμο, Σὺν πᾶς Μαλάμω γὰ νερό, Ὅλα τὰ πουλιὰ πᾶνε ζυγά-ζυγά, Εὐπὶνα περικομάτα καὶ ἦρθα στὸ μαχαλᾶ σου, μέχρι πού φθάνουν στὸ μεσοχώρι μὲ τὸ πλάτανο τῶν 100 ἐτῶν, ὅπου οἱ παρέε διαλύονται.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ • ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ •

Τὰ διατηρητέα

Κύριε Διευθυντά,

Διαβάζω τὴν ὠραία ἐφημερίδα τοῦ ἱστορικοῦ Ζαγοριοῦ μας. Συγχαίρω ὅλους ὅσους βοηθοῦν καὶ γράφουν στὴν ἐφημερίδα.

Γιὰ τὰ ἀρχοντικά ὅμως τοῦ Ζαγοριοῦ τὸ θέμα εἶναι γνωστὸ. Πῶς νὰ κρατήσουν σήμερα πού τόσο λίγοι μένουνε στὰ χωριά; Πιέζονται σὲ σημεῖο σὲ σημεῖο τέτοιο ὥστε νὰ ἀναγκαστοῦν νὰ τὰ ἐγκαταλείψουν ἀφοῦ γιὰ τὸ φιλοπρόδημα χρειάζεται ἀσία, μελέτη κλπ. Ἀς κινηθῶμε ὅλοι μας ὁργανώσῃς μέλη, καὶ μὴ μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον, μὲ ὑπομνήματα καὶ διαμαρτυρίες νὰ σταλεῖ στὴν Ἀθήνα πολυμελὲς ἐπιτροπὴ. Νὰ ἀκουστεῖ ἡ φωνὴ μας στοὺς ἀρμοδίους ὑπευθύνους, νὰ ἀκυρώσουν αὐτὸν τὸν νόμον τοῦλάχιστον γιὰ τὰ παλαιὰ σπίτια, ἐφ' ὅσον θέλουμε νὰ εἶναι διατηρητέα, καὶ νὰ ἰσχύει γιὰ τὰ νεότερα καὶ μόνον.

Ὅσον ἀφορᾶ γιὰ τὶς ἀπάντες μεταδόσεις τῆς ἐπιτροπῆς νὰ ἐπαρνησθῶμε ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν κοινοτήτων.

Εὐχαριστῶ

ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος Ἐκπολιτιστικοῦ Συλλόγου «Ἡ Καλλιθέα» Ἰωαννίνων

★

Ἡ λαθροθηρία

Κύριε διευθυντά,

Μένοντας στὸ χωριὸ μου παρατηρῶ μετὰ λύπης μου τὴ μεγάλη λαθροθηρία πού γίνεται στὸ Ζαγόρι χειμῶνα - καλοκαίρι.

Βεβαίω ὅτι ἀπὸ τοὺς Ζαγοριστίους λίγοι —ἐξυπνοὶ— κάνουν χρῆσι τῶν ὅπλων των καὶ σὲ περιουσιαστικὴ κλάμακα, σὲ ἀντίθεση μὲ ἐπισκέπτες.

Τὸ μεγάλο ὅμως κακὸ γίνεται ἀπὸ νεαροὺς οἱ ὅποιοι μὲ τὰ φιλόμπερων καὶ τὰ ἀεροβόλα ἐξοντώνουν κάθε πτερωτὸ σὲ ὅλο τὸ διάστημα τοῦ χρόνου, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐξαφανίζεται σιγά - σιγά ἡ πανίδα τοῦ Ζαγοριοῦ. Ἡ καταστροφὴ εἶναι μεγάλη γιατί δὲν τοὺς νοιάζει ἂν εἶναι ἐποχὴ πού πολλαπλασιάζονται.

Κίνδυνος σοβαρὸς εἶναι καὶ τὰ σκυλιὰ ὅσα ἀφήνονται ἐλεύθερα γιατί γυρίζοντας στίς γύρω πλαγιὰς τρώνε τὰ λαγούδια.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ληφθοῦν σοβαρὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα ὥστε οἱ δασοφύλακες, οἱ χωρὸς καὶ οἱ ἀγροφύλακες νὰ μποροῦν νὰ ἐπεμβῶν ἀποτελεσματικὰ ἀλλὰ καὶ χωριανοὶ νὰ καταγγέλουν κάθε παράβαση, γιατί, ἐμεῖς οἱ μόνιμοι κάτοικοι τοῦ Ζαγοριοῦ πού τὸ κυνήγι εἶναι μὴ ἀπὸ τίς λίγες χαρὲς ἐδῶ πάνω ἔχουμε ὑποχρέωση νὰ βοηθήσουμε στὴν πάταξη τῆς λαθροθηρίας ἂν θέλουμε νὰ ὑπάρχει κυνήγι.

μ.κ.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ • ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ •

Ἀπάντησις σὲ ἐπιστολὴ

Ἀγ. Κύριε Κυριαζή,

Λυπᾶμαι πάρα πολὺ πού εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ ἀπαντήσω στὴν ἐπιστολὴ πού δημοσιεύτηκε στὴν ἐφημερίδα τοῦ Ζαγοριοῦ μας, καὶ φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ κ. Γ. Κώστη, Προέδρου συνταξιούχων ΤΕΒΕ. Ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ δὲν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητός μου γιὰ νὰ ἐρευνηθῇ ἂν ἔχει δίκαιο ὁ κ. Κώστης ἢ ἡ κοινότης Δικέρφου. Εἶναι ὑπόθεσις τῆς Δικαιοσύνης. Γράφει ὅτι ἐμεῖς οἱ Ζαγοριστίοι δὲν εἴμαστε φιλόξενοι. Ἀληθὴς γὰρ νὰ εἴμαστε φιλόξενοι στὸν κάθε ξένον πού μᾶς ἐπισκέπτεται, θὰ πρέπει σὺν μουσαφίρης νὰ τὸν ἀφήνουμε νὰ περιμαντρώναι ἀπὸ καμιά ὀκτακοσάρια μέτρα κοινοτικοῦ χώρου; Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο τοῦ χωριοῦ μου —χωρὶς οὐδεμίαν μεσοφίαν— παλαιὸι δημῶτες πού ζεῖουν καὶ τὴν πύχμη τοῦ χωριοῦ, κατέστησαν γνωστὸ στὸν ἐπιστολῶν γράφω νὰ μὴν προβεῖ σὲ ἐνέργειες περιμαντρώσεως πέραν τῆς ἰδιοκτησίας του, διότι ἡ πράξις αὐτὴ θὰ εἶναι παράνομος καὶ αὐθαίρετος καὶ τὸ συμβούλιο ὡς φορέας τῆς κοινοτικῆς περιουσίας θὰ εἶναι ἀναγκασμένο νὰ προσφύγει στὴν δικαιοσύνη. Ὁ κ. Κώστης ἐτήρησεν τὴν ὑπόδειξιν, κατὰ τοὺς χειμερινούς ὅμως μήνας τῆς ἐρημώσεως τοῦ χωριοῦ, πασάλωσε τὴν Κοινοτικὴν ἔκτασι.

Τὶ σχέσις ἔχει ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν συγχωριανῶν μου, γὰρ τὴν ὁποῖαν κάνει λόγον ὁ κ. Κώστης μὲ τὴν ἰδιοκτησίαν τῆς Κοινότητος; Μήπως γι' αὐτὸν τὸν λόγον θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποσιωπήσων τὴν ἐνέργειάν του αὐτήν;

Ἠγόρασαν δύο καλὸς πράγματα, δὲν ἠγόρασαν ὅμως ἀπὸ τὴν Κοινότητα τὰ 780 μέτρα, ἰδιοκτησία τῆς Κοινότητος. Τὸ Δικαστήριον δὲν ἀπέριψε κατὰ τὴν πρῶτην προσφυγὴν τῆς Κοινότητος τὴν ὑπόθεσιν ὥπως ἰσχυρίζεται ἀλλὰ ἐξήτησεν τὸν ἀκριβὲς προσδιορισμὸ τῆς περιφραχθείσης ἐκτάσεως. Δὲν ἐμφανίστηκαν ὁ ὑπογράφων τὴν παρούσαν ἐπιστολήν στὴν πρῶτη καὶ στὴν δευτέρῃ δικάσει, σύμφωνα μὲ τὰς ὑποδείξεις τῶν μαρτύρων πού ἐπρότεινε ἡ Κοινότης, λόγω ἀπουσίας μου ἐκ μεταγχειρινητικῆς ἀσθενείας. Τὴν 22αν τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ 1980 προσήλθον καὶ κατέθεσα εἰς τὸ Δικαστήριον καὶ μάρτυς μου ὁ Θεὸς καὶ ἡ συνειδήσής μου, ἔαν εἶπα τὴν ἀλήθειαν. Τὴν 10ην Ἰαννουαρίου 1970 ὁ Νομοκτνητάρχης Πρεβέζης ὡς δευτέρως μάρτυς, ὁ Παπαϊωάννου Εὐάγγελος, γέννημα καὶ θρέμμα Δικερφιώτης κατέθεσεν ὑπὲρ τῆς Κοινότητος καὶ τρίτος μάρτυς θὰ καταθέσει τὴν 10 Ὀκτωβρίου 1980, καὶ ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ τοῦ κ. Κώστη ὅστις δὲν εἶναι Δικερφιώτης ἀλλὰ Πωγωνήσιος, θὰ πάρει τὸν δρόμον τῆς

γιὰ τὴν διαφιλονικούμενη ἔκτασι μὲ τὴν Κοινότητα, θὰ περάσει διηκονοῦν ἀπὸ τὸ κώσκινο τῆς δικαιοσύνης καὶ κανένας δὲν θὰ πρέπει νὰ ἔχει παράπονον.

Δεῖ ἀκόμα ὅτι δὲν εἶμαι γραμμένος δημῶτης στὸ χωριὸ μου! Εἶναι ξένος καὶ δὲν τὸν παραξήνω. Ἀς κάμει τὸν κόπον νὰ φάει: τὰ διόλια τῆς Κοινότητος γιὰ νὰ μὲ δεῖ ἂν εἶμαι γραμμένος ὡς δημῶτης, ἂν ψηφίσω ἐκεῖ κ.τ.λ. Ὅσον ἀφορᾶ γιὰ τὸν «ἐξωραϊσμὸν» τοῦ «μὸρφαινε» τὸ χωριὸ μας, οἱ μὲν τριανταφυλλίες τοῦ ἀπέδωκαν καὶ στέλιναν κάπως, τὰ δασοῦνα, ὁ ταίγγος ὅμως πού εἶναι σκεπασμένη ἡ ἀκροῖα του πού μετέβαλε σὲ σπίτι, καθὼς καὶ τὰ τοιμεντότουδλα πού ἀνεγέρθησαν τὰ τοιχώματα, στὸ ἐκπαγκλὸ καὶ φυσικὸ περιβάλλον τοῦ χωριοῦ μου, μοιάζουν σὺν ἀδελφείᾳ πινελιά σὲ πανέμορφον ζωγραφικὸν πίνακα!

Εὐχαριστῶ

Μὲ πολλὴ ἀγάπη
ΤΟΛΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Τὴν ἀγαπημένην μας ἀνεψιὰ ΕΦΗ ΔΗΜ. ΠΑΛΙΑΤΣΟΥ, ἀπὸ τῇ Βίτσα, πού πέτυχε ἀνάμεσα στοὺς πρῶτους στὸ Φυσικὸ Τμήμα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, μαζί μὲ τὰ ἐγκαρδία συγχαρητήρια μᾶς, διαβιβάσουμε καὶ τίς καλλιτερες εὐχὰς μᾶς γιὰ τὴν προδοῦ τῆς καὶ τὴν φιλολήρωσι τῶν εὐγενικῶν τῆς φιλοδοξιών.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
ΑΓΓΕΛΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΑΙ

ΛΕΠΤΟΚΑΡΤΑ.— Στις 3 Ἀυγούστου ἔγιναν ἀρχαιρεσίαι τοῦ συλλόγου μᾶς «Οἱ φίλοι Λεπτοκαρυῶς» στὴν αἴθουσα τοῦ ἀνεκμητορίου καὶ ἐξελέγησαν κατὰ σειράν οἱ κάτωθι:

1) Κων. Ἀποστολίδης, 2) Σπύρος Φιλίππου, 3) Κων. Παναγιωτακόπουλος, 4) Γεώρ. Φιλίππου, 5) Ἀγνή Παπαδοπούλου.

Νέα ἀπ' τὸν Ἐλαφοτόπο

• ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 8η ΣΕΛ.

Ἡ καὶ οἱ ἀδελφεὲς τῆς Κωσταντίνῃ καὶ Ἀφροδίτῃ καθὼς καὶ ἄλλες κυρίες καὶ δεσποινίδες, προσέφερε γλυκὰ καὶ ἀναψυκτικὰ σὲ ὅλους τοὺς κατόικους καὶ παρέθεσε δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου, εἰς τὸ ὅπριον παρεκάθησαν καὶ πολλοὶ κάτοικοι. Τὸ θράδυ εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωριοῦ πραγματοποιήθηκε ὁ καθιερωμένος χορὸς (πανηγύρι) σὲ ἀνάμνησιν τῆς στήριξης τοῦ χωριοῦ ἀπὸ τίς πυρπολήσεις τῶν Γερμανῶν κατὰ τὴν κατοχὴν.

Ὁ Σεβασμιωτάτος εὐλόγησε τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς κατόικους καὶ ἀνεχώρησε ἀργὰ στὰ Ἰωαννίνα.

Δειλινὸ στὸν Ἅη Χαρά-λαμπο Λαϊστῆς

Τὸ μικρὸ ἐξωκλήριον ἀντίκρου ἀπὸ τὸ χωριὸν κάτασπρο σὺν λευκὸ περιστέραν. Μία φορὰ τὸ χρόνο εἶναι στίς δόξας του. Σὺν ορεθεῖς στὸν Ἅη Χαράλαμπος τὴν ὥρα πού ἡ ἡμέρα ἀρχίζει νὰ ξεφυγᾷ καὶ τὸ δαίλι πέφτει ἐλαφρὰ μενεξεδένιο καὶ ὁμορφαίνει τίς πλαγιὰς σκορπώντας καινουργία χρώματα νιώθεις τὴν αἰγλή τῆς φύσεως.

Κατακόκκινος γέρνει ὁ ἥλιος στὴν ματωμένη δούλη του δίνοντας ἕνα χρώμα πύρρον γύρω του. Τ' ἀέρινα περιγράμματα τῶν δουνῶν χρωματίζονται μαδιὰ καὶ φαίνονται κρουστάλινα. Ἐνα πανόραμα ἀπὸ κόκκινες, χρυσαφῆς καὶ γαλάζιες ἀνταύγειες σὲ θαμπώνουν ἐκτυφωτικά. Ὅλη ἡ λαγκαδιὰ πλημμυρίζει ἀπὸ ἀνάλαφρα κοκκινωτὸ χρυσάφι. Τ' ἀγριοπούλουδα γέρνουν τὸ κεφαλάκι τοὺς πρὸς τὸν ἥλιο σὺν νὰ τὸν παρακαλοῦν νὰ μείναι ἀκόμη λίγο. Πῶς κάτω κυλοῦν ἡρέμα τὰ καθαρὰ νερὰ τοῦ μικροῦ ποταμίου. Ὁ Πάπυγος σὲ ὅλο τὸ μεγαλεῖο του ντυμένος τὴν κόκκινη πορφύρα μοιάζει μὲ μαγεμένο βασίλειον. Γλυκὸ ἀργοφύσημα σῆνει τὴν κᾶψα τοῦ καλοκαίριου. Οἱ ἀτέλειωτες συναυλίαι τῶν πουλιῶν συνεχίζονται σὲ ρυθμὸ θριαμβευτικῶν. Τὰ κατσικά βελάζοντας εὐτυχῶς ἀνέμους παίρνουν τὸ δρόμον τοῦ γυρισμοῦ καὶ τὸ ἀρμονικῶτα χτύπημα τῶν κουδουνιῶν ἀντηχεῖ ὀνειρεμένα. Οἱ πυκνόφυτες ἀντίκρου δουνολαγνῆς καὶ οἱ ὁμορφες ρεματιῆς μὲ τὰ πανύψηλα ἔλατα καὶ γιγαντόκορμα πεύκα ἀναρροῦν στὸ πέραςμα τοῦ θραυνοῦ ἄγερμα. Μία γαλήνη μαγευτικὴ σὲ συναρπάζει καὶ σὲ ἀπολιθώνει. Λίγο ἀκόμη καὶ τὸ σούρουπο θ' ἀπλώσει σιγά - σιγά τὰ μαύρα πέπλα τοῦ σκοτεινιάζοντος τοῦτο τὸ ἔλαστο θέλημα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΕΡΤΖΙΟΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΣΤΑΣ
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Υπεύθυνος ὅλης:
ΚΙΜΩΝ ΑΘ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ

Ἰωάννινα, Λέρδου Βύρωνος 21
Τηλ. (0651) 28.266 καὶ 28.088

Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΟΥΒΑΛΗΣ

Τυπογραφεῖο: Γ. Δούβαλη
Ε. Ἀποστόλου - Κ. Πασχάλη
28 Ὀκτωβρίου 41 - τηλ. 20.544

Τὸ ποσὸν τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς προοριετικὸ

ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΠΛΩΣΟΥΜΕ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

α) Παίρνουμε τὰ 4 πρῶτα φύλλα (ἐκδόσεις τὸ Ζαγόρι μας, κατάλογος συγγραφέων, σελίδα 5 καὶ 7) καὶ τὰ διπλώνουμε στὴ μέση ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν σελίδων 9—72—73).

β) Παίρνουμε ἄλλα 4 φύλλα (σελίδες 64/17, 62/19, 60/21, 58/23), τὰ διπλώνουμε ὅπως τὰ πρῶτα στὴ μέση ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν σελίδων 24, 25, 56, 57 καὶ τὰ βάζουμε στὸ πρῶτο διπλωμα ὥστε ἡ σελίδα 16 νὰ εἶναι ἀπέναντι στὴ σελίδα 17.

γ) Παίρνουμε τὰ δύο τελευταῖα φύλλα (σελίδες 48/33, 46/35), τὰ διπλώνουμε ὅπως τὰ προηγούμενα στὴ μέση καὶ τὰ βάζουμε πάνω στὸ δεύτερο διπλωμα ὥστε ἡ σελίδα 32 νὰ εἶναι ἀπέναντι στὴ σελίδα 33.

δ) Ὅλα μαζί τὰ διπλώνουμε στὴ μέση καὶ ἔτσι ἔχουμε ἕτοιμο τὸ βιβλίο πού θέλει ράψιμο ἢ δέσιμο μὲ συνδετήρα ἀφοῦ ὀλόουμε ἀπὸ τὸ ἐξώφυλλο.

Γιὰ ὅσους θέλουν τὸ βιβλίο δεμένο μὲ σκληρὸ ἐξώφυλλο, ἄς μᾶς στείλουν τὰ φύλλα καὶ 30 δρχ. σὲ γραμματόσημα καὶ θὰ τοὺς τὸ στείλουμε δεμένο.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΔΡΑΧΜΑΙ 2.000

Πάσχος Ἀπόστολος
Γολίδη Μ. Θάλεια
ΔΡΑΧΜΑΙ 1.000
Ἀναστασιάδου Ἑλένη
Ἀναστασιάδου Σαπφώ
Βλαχόπουλος Ἀν. Βασίλειος
Βολογιαννίδης Χριστόφ.
Βουλοδήμος Γεώργιος
Βούρδος Στ. Ἀθανάσιος
Γιαννακός Π. Ἰωάννης
Γιαννακός Γ. Παῦλος
Γκέκης Ἀπ. Δημήτριος
Γκογιάννης Βασίλειος
Ζούγος Ἰωάννης
Θεμελῆς Χρυσόστομος
Ἰωαννίδης Ἀλέκος
Κυρκοπούλου - Σιδέρη Νίκη
Λαμπρίδης Ἡρακλῆς
Λαμπρίδης Νέφυτος
Μάνθος Μ. Πολύκαρπος
Μπανιάς Δ. Γεώργιος
Μπάρινας Χρ. Ἀθανάσιος
Μπάρτζιας Γεώργιος
Νουτσόπουλος Γεώργιος
Πέτσιου Ἀμαλία
Ρωμανέλης Ἰωάννης
Σαράλη Γ. Θεοδοσία
Τσατσόπουλος Θ. Σπύρος
Τσελίδης Ἀναστάσιος
Τσατρώπουλος Γεώργιος
Τσουμάνης Γεώργιος

ΔΡΑΧΜΑΙ 600

Ζωῆδου Ν. Ἀλεξάνδρα

ΔΡΑΧΜΑΙ 500

Ἀρχιμανδρίτης Βασίλειος
Βαζάκας Μ. Ἀναστάσιος
Βαρζώκας Κων) νος
Βασδέκης Παῦλος
Βασδέκης Στέφανος
Βαταβάλης Στ. Θεμιστοκλῆς
Βλαδίκας Κλεόδουλος
Βλαχόπουλος Θεμιστοκλῆς
Γερονίκου - Δαρίτση Μαρι-
άνθη
Γκραυδῆς Γρηγόριος
Δάλλας Γεώργιος
Ζήσης Κ. Ἰωάννης
Θεοδοσίου Κων) νος
Κογκούλης Ἀπόστολος
Κουνάδης Δ. Ἀδαμάντιος
Κράλιος Κων) νος
Κρεμύδας Δημήτριος
Μανθόπουλος Χ. Εενοφών
Μίσσιου Θεοδίτσα
Νικολαΐδης Ν. Φίλιππος
Νούλης Κ. Πανταζής
Νούλης Χρυσόστομος
Εάνθος Ἀλέξιος
Εάνθος Τιμόλεων
Πάσχος Νικόλαος
Πολύζος Χρυσόστομος
Πριμικύρης Α. Κων) νος
Ράτση Π. Ἀθηνᾶ
Ράπτης Ἐμμανουήλ
Ρούκας Κων) νος
Σαμπέκης Θεοχάρης

ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΔΡΑΧΜΑΙ 2.000

Καμπέρης Ἰωάννης

Κοινωνικά

ΓΑΜΟΙ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ.— Εὐλογή-
θηκε ἡ ἑνωσις τοῦ Χριστόφορου
Φωτόπουλου καὶ τῆς Παρασκευῆς
Νταλίπη, τῆς Φρειδερίκης Κά-
τσενου καὶ τοῦ Σπύρου Βούδουλη
τοῦ Ἰαθρίηλ Παπαναστασίου καὶ
τῆς Ντίνας Παπαναστασίου (συ-
νωμυρία). Στους νεόνυμφους εὐχό-
μαστε κάθε εὐτυχία.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ.— Στις 17 Αὐ-
γούστου ἔγιναν οἱ γάμοι τοῦ Δη-
μητρίου Μιχ. Παπινγιώτη καὶ
τῆς Μαρίας Σιτζίμη καὶ τοὺς στε-
φάνωσε ὁ Παναγιώτης Βούρδας.

Τὸ μυστήριον εὐλόγησε ὁ Παπα
Στέφανος (Γριαντάφυλλος) Ντά-
φλος.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ.—

Τὸ ζεῦγος Κοσμᾶ Παπαζογλου
ἔγιναν γονεῖς ἑνὸς χαριτωμένου
ἀγοριού.

Νὰ τοὺς ζήσει.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ.—

Ἐγιναν Χριστιανοὶ στὴν ἐκκλη-
σία τῶν Ἀσπραγγέλων τρία ἀγ-
γελοῦδια Δοδριανιτῶν: τοῦ κ. καὶ
τῆς κ. Θεόδωρου Κάτσενου, τοῦ
κ. καὶ τῆς κ. Γιώργου Τσιόλη,
τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Κώστα Τσαπά-
ρη. Εὐχὲς γιὰ κάθε εὐτυχία στους
μικροὺς χωριανούς μας.

ΣΤΗ ΒΟΒΟΥΣΑ

Ὁ Κώστας Τσαμητρόπουλος
καὶ ἡ σύζυγός του Κατερίνη (το
γένος Γεωργίου Βασ. Νόλλα) εἶ-
χαν τὴν ωραία ἐμπνευσή να σαπτι-
σουν τὸ πρῶτο καὶ χαριτωμένο
τοὺς ἀγορακι, ὄχι στὰ Γιάννενα,
ἀλλὰ στὴν Βοβούσα.

Γέμισε ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου
Γεωργίου (κτισμένη στὰ 1814,
ἀπ' τὸν χωριανὸ ἀρχοντα Χα-
τζή Γιώργη ἡ ὁποία διατηρεῖται
σὲ ἀριστη κατάστασι). Νεῦνός ἦ-
ταν ὁ Λεωνίδας Σταγκογιάννης
καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα Παναγι-
ώτη.

Εὐχόμεμαστε νὰ τοὺς ζήσει, καὶ
νὰ τὸν χαροῦν, μαζί καὶ οἱ παπού-
δες καὶ οἱ παραπαπούδες του, με-
ταξὺ τῶν ποίων εἶμαι κι ἐγώ, με-
τὰ 70 χρονάκια μου (τρισεγγονό),
ἐλπίζω δὲ ὅτι θάμαι παρὼν στους
γάμους τοῦ Παναγιώτη.

ΧΡΟΝΗΣ ΔΡΟΥΓΙΑΣ

ΛΑΓΙΣΤΑΓ.— Τὸν Αὐγούστο
ἔγινε ἡ βάπτισις τοῦ κοριτσιού τοῦ
ζεῦγους Γεωργίου Πίπικου, τῆς
ἑδῶτῃ τὸ ὄνομα Μαρίνα.

— Ἐπίσης βαπτίστηκε τὸ ἀγο-
ράκι τοῦ ζεῦγους Ἀποστόλου Πι-

πίκου, τοῦ δόθηκε τὸ ὄνομα Θεό-
δωρος.

— Εὐχόμεμαστε στὰ δυὸ ζεῦγη
νὰ τοὺς ζήσουν τὰ νέα ὀνόματα.

— Στις 16 Αὐγούστου ἔγινε ἡ
βάπτισις τοῦ ἀγοριού τοῦ ζεῦγους
Ἀποστόλου Κογκούλη, δόθηκε τὸ
ὄνομα Δημήτριος.

Εὐχόμεμαστε στὸ ζεῦγος καὶ στοὺς
παπούδες νὰ τοὺς ζήσει τὸ νέο ὀ-
νομα.

ΣΤΙΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Καὶ σ' ἀνώτερα εὐχόμεμαστε στὸ
συμπατριώτη μας Χρῆστο Τσια-
τούρα, ποὺ προήχθη σὲ ἐνωμοτάρ-
χη.

Συγχωριανοὶ του

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ.— Τὴν κυριακὴ
24 Αὐγούστου ἔγιναν οἱ ἐκλογές
τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ μας συλλόγου
καὶ ἐξελέγησαν διὰ τὴν προσεχῆ
διετία οἱ κ.κ. Ν. Σιαντούφης, Γ.
Καλύδας, Στ. Καλογήρου, Γ. Βα-
λέκας καὶ Ἀθαν. Σακελλαρίδης.

ΣΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΕΠΑΝΩ

ΣΟΤΔΕΝΙΩΤΩΝ ΚΑΙ

ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΑΤΤΩΝ

Στις 30 Ἰουνίου τὸ ὄραδου ἔγινε
ἡ 1^η εν. Συνέλευσις τῶν Ἐπάνω —
Σουδενιωτῶν καὶ τῶν φίλων αὐ-
τῶν στὴν αἰθούσα τῆς Συντεχνίας
τῶν Ἀρτοποιῶν Χαρ. Τρικούπη
18. (Ἀθήνα).

Παρέστησαν γύρω στὰ 40 μέ-
λη.

Ἡ ἡμερησία διάταξις ἦταν ἡ
καθιερωμένη στὰ σωματεία καὶ
τὶς ἀδελφότητες τῆς Ηπείρου.

Λογοδοσία δηλ. τοῦ ἀπερχομέ-
νου συμβουλίου, ἀφ' οὗ συμπλήρω-
σε τριετὴ θητεία.

Ἀπολογισμὸς γιὰ τὴν περασμέ-
νη χρονία.

Προϋπολογισμὸς γιὰ τὴν τρέ-
χουσα χρονία.

Ἐγκρίσις πεπραγμένων σ' ὅλη
τοὺς τὴν ἔκτασι. Ἐπακολούθησε
ἐκλογὴ νέου Διοικητικοῦ Συμβου-
λίου. Ἐκλέχθησαν ὁμόφωνα:

Γιὰ τὸ νέο Διοικητικὸ Συμβού-
λιο.

- 1) Λαμπρίδης Στάθης, Πρόε-
δρος.
- 2) Ἑλένη Γκρινιέτσου, ἀντιπρό-
εδρος.
- 3) Λεωνίδας Πριμικύρης, Γεν.
Γραμματέας.
- 4) Πέτρος Γεωργιάδης, Ταμίας
- 5) Μιχ. Εάνθος, μέλος
- 6) Χαρ. Δάρος, μέλος
- 7) Χαρούλα Καπούζη, μέλος.

★ Ἀναπληρωματικὰ μέλη:

- 1) Βαλαούρα Ὀλγά.
- 2) Δούβλης Ἀθανάσιος
- ★ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ
- 1) Παππᾶς Πελοπίδας
- 2) Παπᾶς Γεώργιος
- 3) Μποκώρος Κων) νος.

ΔΩΡΕΑΙ

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

★ Ὁ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ.
ΤΖΙΟΡΑΣ κατέθεσε τὸ
ποσὸν τῶν ΧΙΛΙΩΝ δρχ.
στὴ μνήμη τῆς μητέρας
τοῦ ΛΕΥΚΟΘΕΑΣ ΔΗΜ.
ΤΖΙΟΡΑ.

★ Ὁ κ. ΕΜΜΑΝΟΥ-
ΗΛ ΡΑΠΤΗΣ ἀπὸ τῆ
Λαϊστὰ μᾶς ἔστειλε γιὰ
τὴ μνήμη τοῦ φίλου τοῦ
ΚΩΝ)ΝΟΥ ΠΟΛΛΑ δρχ
ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΕΣ.

★ Ὁ κ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑ-
ΡΑΓΓΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ἔ-
στειλε τὸ ποσὸν τῶν
ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΩΝ Δρχ.
στὴ μνήμη τῆς μητέρας
τοῦ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑΣ ΚΑ-
ΡΑΓΓΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΔΟΛΙΑΝΗ.— στίς 25 Μαΐου
κηδεύτηκε στὴν Ἀθήνα ἡ Πιπί-
τσα σύζυγος τοῦ ἐπιτίμου Γυμνα-
σιάρχου Κων)νου Τισσανάκη.

Τοὺς δικούς της συλλυπούμεθα
ἐγκαρδιῶς.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ.— Σὲ ἡλικία
95 ἐτῶν παρέδωσε τὸ πνεῦμα τοῦ
ὁ Δοδριανίτης Δημήτριος Χρόνης
καὶ κηδεύτηκε στὰ Γιάννενα. Ἦ-
ταν ἐντιμὸς, ἐργατικὸς καὶ ἀρι-
στος οἰκογενειάρχης. Πάνω ἀπὸ
πενήντα χρόνια γεύτηκε τὸ πικρὸ
ψωμί τῆς ξενιτειᾶς (Σερβία καὶ
Ἀμερική), ἀλλ' ἀποζημιώθηκε
τὶς τελευταῖες δεκαετίες τοῦ ἀπὸ
τῆ θερμῆς ἀγάπης καὶ τὶς φροντι-
δες τῶν δικῶν του ποὺ τοὺς συλ-
λυπούμεθα ἐγκαρδία.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.— Στις 20 Αὐ-
γούστου κηδεύτηκε στὰ Γιάννενα
ἡ Νίνα Μελανίδη, σύζυγος τοῦ
γιατροῦ Γεωργίου Μελανίδη, ἀπὸ
τὰ Δολιανᾶ.

Ἡ Νίνα Μελανίδη ἀνῆκε στὶς
γυναῖκες, ποὺ τὸ πέρασμά τους
σημαδεύει τὴ ζωὴ ὄχι μόνο τῆς
οἰκογενείας τους, ἀλλὰ καὶ πολὺ
πιο ἔξω ἀπ' τὸν κύκλο τοῦ σπιτιοῦ
τους.

Ἡ Νίνα ἂν καὶ δὲν ἦτο Ζαγορί-
στια ἀνταποῦσε ἰδιαίτερα τὸ Ζαγόρι
καὶ ἦταν ἀπὸ τὶς διαλεκτέες φί-
λες τῆς ἐφημερίδας μας.

Τὸ «Ζαγόρι μας» συλλυπεῖται ἐγ-
καρδία τοὺς δικούς της.

ΚΗΠΟΙ.— Πέθανε στίς 20
Αὐγούστου στὴν περιοχή Ἀμπέ-
λια ἀπὸ συγκοπὴ καρδίας ὁ συν-
ταξιάρχος τοῦ ΙΚΑ Δημήτριος
Γεννάδιος 71 χρονῶν.